

Hjørring Kommune

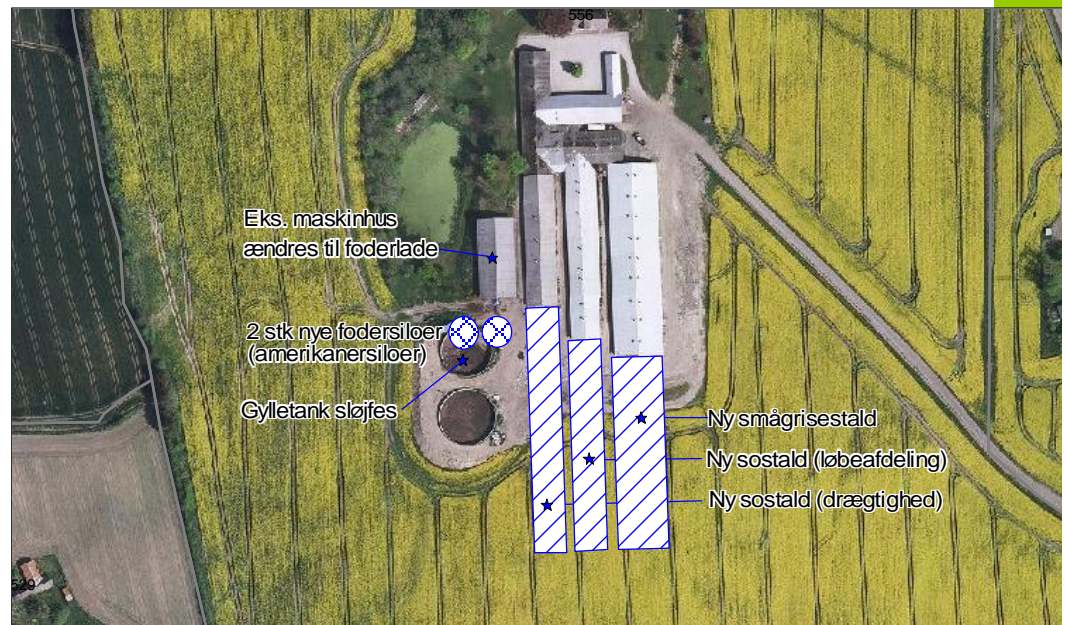

Miljøgodkendelse af svinebruget Hvidborg Tislumvej 556, 9870 Sindal

– udvidelse fra 256 DE til 750 DE.

§ 12

Lov nr. 1572 af 20.
december 2006 om
miljøgodkendelse mv.
af husdyrbrug

Dato for gyldighed

19. januar 2011

Miljø- og naturkontoret
Jørgen Fibigersgade 20
9850 Hirtshals
Telefon 72 33 67 30
teknik-miljoe@hjoerring.dk
www.hjoerring.dk

Indholdsfortegnelse

1.	Resumé og samlet vurdering	3
1.1.	Miljøgodkendelsens omfang	3
1.2.	Offentlighed	4
1.3.	Klagevejledning m.v.	5
1.4.	Gyldighed	5
2.	Generelle forhold	6
2.1.	Beskrivelse af virksomheden	6
2.2.	Meddelelsespligt	6
2.3.	Revurdering af miljøgodkendelsen	6
2.4.	Ophør	6
3.	Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	7
3.1.	Afstande til beboelser, fredninger, bygge- og beskyttelseslinjer mv.	7
3.2.	Placering i landskabet	9
4.	Husdyrholdet og produktionsforhold	10
4.1.	Husdyrholdet og staldanlæg	10
4.2.	Ventilation	12
4.3.	Fodring	13
4.4.	Energi og vandforbrug	14
4.5.	Spildevand herunder regnvand	16
4.6.	Affaldshåndtering	17
4.7.	Driftsforstyrrelser eller uheld	18
5.	Gødningsproduktion og –håndtering	18
5.1.	Gødningstyper og mængder. Overblik	18
5.2.	Flydende husdyrgødning	19
5.3.	Gyllekøling	21
6.	Gener fra husdyrbrugets anlæg	22
6.1.	Lugt	22
6.2.	Fluer og skadedyr	23
6.3.	Støj fra anlægget og maskiner	23
6.4.	Transport	24
6.5.	Støv fra anlæg og maskiner	25
6.6.	Lys	26
7.	Bedriftens påvirkninger af natur og miljø	26
7.1.	Ammoniakfordampning og naturområder	26
7.2.	Oversigt over bedriftens udbringningsarealer	28
7.3.	Vandløb og søer	36
7.4.	Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag II & IV arter)	36
7.5.	Fjord og hav	37
7.6.	Grundvand	39
8.	Bedste tilgængelige teknik (BAT)	39
9.	Alternative løsninger og 0-alternativet	41
9.1.	Alternative løsninger	41
9.2.	0-alternativet	41
10.	Bilag	43

Bilag 1.	Oversigtskort fra beredskabsplanen	43
Bilag 2.	Detaljeret vurdering af påvirkninger af naturområder (Hjørring Kommune)	44
Bilag 3.	Detaljeret vurdering af påvirkninger af naturområder (Frederikshavn Kommune)	52
Bilag 4.	Notat om Standardsædskifter og referencesædskifter	57
Bilag 5.	Udpegningsgrundlag for habitatområde nr. 4.....	58
Bilag 6.	Udpegningsgrundlag for habitatområde nr. 14.....	59

1. RESUMÉ OG SAMLET VURDERING

1.1. Miljøgodkendelsens omfang

Asbjørn Holst Nielsen, Tislumvej 556, 9870 Sindal har ansøgt om en miljøgodkendelse for udvidelse af so- og smågriseproduktionen på Hvidborg fra 256,50 DE til 750,02 DE¹. I forbindelse med udvidelsen skal der bygges ny smågrisestald og sostalde i forlængelse af eksisterende stalde samt 2 stk fodersiloer (amerikanersiloer). Siloerne er med grå stålplader, totalhøjde 13,20 meter, sidehøjde 8,94 meter og 15 meter radius.

Der bygges traditionelt landbrugsbyggeri, der ikke afviger fra almindelig standard og opføres med røde facadesten med gråt eternittag. Væghøjden bliver 2,3 m og 6 m totalhøjde og en taghældning på 25°.

Ejendommen Tislumvej 556 er i 2006 godkendt efter miljøbeskyttelsesloven, og som udgangspunkt er det alene udvidelsen og ændringen, der skal godkendes som et tillæg til den allerede eksisterende miljøgodkendelse. Den ansøgte udvidelse og ændring har dog så omfattende en karakter både med hensyn til staldbyggeri og udvidelse af dyreholdet, at det ansøgte ikke kan adskilles fra den eksisterende produktion, hvorfor denne godkendelse meddeles som en samlet godkendelse for hele husdyrbruget.

Miljøgodkendelsen omfatter alle dyrkningsarealer tilknyttet CVR nr. 92746151.

Ansøgningen om miljøgodkendelse er indsendt til Hjørring Kommune gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem første gang den 12.01.2010.

Hjørring Kommune har vurderet, at der kan meddeles godkendelse af den ansøgte ændring og udvidelse af svineproduktionen på Tislumvej 556, 9870 Sindal i henhold til de gældende regler². Miljøgodkendelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen samt efterfølgende beregninger og betinget af følgende **vilkår**:

- Gyldighed (*vilkår 1.4.1.*)
- Ophør (*vilkår 2.4.1.*)
- Husdyrholdets sammensætning (*vilkår 4.1.1*)
- Fodring (*vilkår 4.3.1.*)
- Vask af maskiner, redskaber m.v. (*vilkår 4.5.1.*)
- Anvendelse af gyllevogn med påmonteret pumpe (*vilkår 5.2.1.*)
- Fast overdækning af gyllebeholder (*vilkår 5.2.2.*)
- Gyllekøling (*vilkår 5.31 -5.3.6*)
- Maksimale støjgrænser (*vilkår 6.3.1.*)
- Sædskifte med et maksimalt udvaskningsindeks (*vilkår 7.5.1.*)
- Yderligere efterafgrøder i sædskiftet (*vilkår 7.6.1.*)

Nogle af vilkårene i denne miljøgodkendelse kræver registreringer på bedriften og dokumentation. En samlet oversigt over krav til egne registreringer og dokumentation er gengivet her:

¹ De angivne DE er opgivet i henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsen nr. 1695 af 19.12.2009 med efterfølgende ændringer.

² Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug – i resten af teksten blot kaldet "husdyrgodkendelsesloven" samt Lov om miljøbeskyttelse jf. lovbekendtgørelse nr. 1757 af 22. december 2006.

- Til dokumentation for, at vilkår vedr. besætningens produktionsniveauer er overholdt skal opbevares: Effektivitetskontroller / slagteriafregninger / andre kvitteringer for afsatte dyr..
- Til dokumentation for, at vilkår vedr. fodringen er overholdt skal opbevares: foderanalyser / foderkontrol / faktura for indkøbt foder / effektivitetskontrol.
- Til dokumentation for, at vilkår vedr. sædskifter / efterafgrøder er overholdt skal opbevares: gødningsregnskaber og ansøgninger om støtte efter enkeltbetalingsordningen m.v..
- Til dokumentation for gyllekølingsanlæggets drift skal opbevares: logbog for anlægget, energimåleren skal være forsynet med automatisk datalogning, der registrerer køleeffekten målt i KWh på måneds- og årsbasis. Enhver form for driftsstop skal noteres i logbogen med angivelse af årsag og varighed.
- Til dokumentation for gyllekølingsanlæggets vedligehold skal opbevares: skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller lignende om kontrol af anlægget mindst én gang årligt. Den årlige kontrol skal bestå af afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet og den tilhørende alarm.
- Den ovennævnte dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.
- Den ovennævnte dokumentation skal opbevares i mindst 5 år. Kommunen skal ved tilsyn og kontrol have adgang til al den nævnte dokumentation.

Det skal understreges, at regler i gældende love, bekendtgørelser og kommunale regulativer altid overholdes. Også hvis disse er eller senere bliver skrappe end vilkårene i denne miljøgodkendelse.

1.2. Offentlighed

Ansøgningen blev offentliggjort den 10.02.2010. med en frist på 3 uger til at komme med bemærkninger til projektet og med ønske om at få tilsendt udkastet når dette foreligger.

Der indkom ingen bemærkninger til ansøgningen.

Udkast til miljøgodkendelse blev den 22.11.2010 udsendt til høring hos naboer og andre beboere indenfor en beregnet konsekvenszone, samt skønnede parter i sagen, ansøger selv og en række organisationer og private personer, der har anmodet herom. Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 6 uger frem til og med den 03.01.2010.

Der indkom bemærkninger fra:

1. Henrik Stig Jørgensen, Bredmosevej 96, 9870 Sindal
2. Søren Tjønneland, Lendumvej 556, 9870 Sindal
3. Ansøgers konsulent Tina Madsen, Agrinord

Henrik Stig Jørgensen har telefonisk ønsket oplyst om der kommer låg på gyllebeholderne. Der findes 2 gyllebeholdere på ejendommen i dag. I forbindelse med udvidelsen sløjfes den ene beholder og den anden på 2.580 m³ forsynes med fast overdækning i form af teltdug (se vilkår 5.2.2).

Søren Tjønneland giver i mail udtryk for en bekymring for forøgede lugtgener og højere ammoniak koncentrationer i luften som følge af udvidelsen. Med hensyn til lugt henvises til afsnit 6.1 der beskriver dette forhold, og som det ses overholder den ansøgte produktion lovens minimumkrav til lugtge-neafstande til de forskellige typer af beboelser i området.

Lovens beskyttelsesniveau for ammoniak består af et krav om reduktion af ammoniakemissionen fra stald og lager i forhold til en fastlagt referencestald, og en max. merbelastning med ammoniak af særlige naturområder. Herudover skal kommunen vurdere på habitatnatur m.m som det fremgår af afsnit 7 og bilag 2 og 3. Frederikshavn og Hjørring Kommuner vurderer samlet, at den projekterede

udvidelse kan gennemføres uden negative konsekvenser for den omgivende natur, ligesom kravet om reduktion af ammoniakfordampningen på 25 % for de stalde, hvor indretningen ændres og for nye stalde – i forhold til et fastlagt reference-staldsystem er opfyldt.

Ansøgers konsulent gør opmærksom på nogle faktuelle rettelser og ønsker fodringsvilkår 4.3.2 for smågrise udtaget, da der ikke er lavet fodertilpasninger. Ligeledes ønskes vilkår 7.5.1 om krav til sædskiftet udtaget da der ikke er lavet tilpasning i forhold til referencesædskiftet.

Da der er udledning til kvælstoffølsomt Natura 2000 område i Kattegat og nogle af udbringningsarealerne ligger i nitratfølsomt indvindingsområde, finder Hjørring Kommune at vurderingsgrundlaget skal fastholdes ved at stille vilkår til maksimalt udvaskningsindeks på bedriften.

Bemærkningerne har givet anledning til at fodringsvilkår til smågrise (vilkår 4.3.2) er slettet da den eneste korrektion for smågrisene er en vægtkorrektion som fastholdes i vilkår 4.1.1

Den endelige miljøgodkendelse bliver offentliggjort i uge 3 2011 med en klagefrist til den 16.02.2011.

1.3. Klagevejledning m.v.

Ansøger selv kan påklage kommunens afgørelse – dvs. denne miljøgodkendelse - indtil 4 uger efter offentliggørelsen. Det samme kan enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagen samt en række foreninger og organisationer m.v.

En klage skal være skriftlig og skal være modtaget i Hjørring Kommune senest den 16. februar 2011 inden kontortids ophør. En klage indsendes via e-mail: teamerhverv@hjoerring.dk eller til adressen: Hjørring Kommune, Teknik og Miljø, Jørgen Fibigersgade 20, 9850 Hirtshals. Eventuelle klager vil blive videresendt af Hjørring Kommune til Natur- og Miljøklagenævnet.

Miljøklagenævnet opkræver gebyr for behandling af en klage. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og 3000 kr. for alle andre klagere, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder. Nærmere oplysninger om gebyrreglerne kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Godkendelsen kan godt udnyttes, selvom der klages over den, med mindre Miljøklagenævnet bestemmer andet, og under forudsætning af at andre nødvendige tilladelser er indhentet. Det skal bemærkes, at Miljøklagenævnet ved sin behandling kan ændre eller ophæve en godkendelse. Udnyttes en godkendelse, der er klaget over, sker det derfor for egen regning og risiko.

Kommunens afgørelse kan også indbringes for domstolene. En retssag skal være anlagt inden 6 måneder fra den dag, afgørelsen er offentliggjort.

1.4. Gyldighed

Vilkår:

- 1.4.1. Udvidelsen skal være gennemført inden 3 år fra godkendelsens ikrafttræden. Er etableringen ikke fuldt gennemført indenfor de 3 år, vil godkendelsen kun gælde for den produktion der ved udløbet af de 3 år eller i løbet af de 3 år er registreret på ejendommen. Ejeren skal underrette tilsynsmyndigheden, såfremt besætningens størrelse 3 år efter godkendelsesdatoen ikke har nået den godkendte størrelse.

2. GENERELLE FORHOLD

2.1. Beskrivelse af virksomheden

Godkendelsen omfatter landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Tislumvej 556, 9870 Sindal. Til ejendommen er tilknyttet husdyrproduktionen med CHR nr. 97685, og ejendommen har CVR nr. 92746151

Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen, og med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.

Almindelige sæsonudsving i husdyrproduktionen samt tilpasninger pga. sanering og lignende accepteres. Tilpasninger, f.eks. som følge af ændrede vægtgrænser indenfor samme dyregruppe, accepteres også, så længe det samlede antal DE ikke overskrides.

2.2. Meddelelsespligt

Udskiftning af arealerne omfattet af denne godkendelse skal altid forud anmeldes til kommunen. Dette skal ske senest den 1. august forud for det kommende dyrkningsår³.

Anmeldelsen vurderes herefter af kommunen. Udskiftning af arealer inden for samme kategori (ejede/forpagtede og tredjemands arealer) kan ske uden en ny godkendelse såfremt kommunen vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare³.

2.3. Revurdering af miljøgodkendelsen

Virksomhedens miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering³. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2019.

2.4. Ophør

Vilkår:

- 2.4.1. Ved ophør af produktionen skal gyllesystemet tømmes for gylle og staldene rengøres. Gylle og fast gødning bringes ud i henhold til aktuelle regler om udspredding. Eventuelle rester af olie og/eller kemikalier bortskaffes i henhold til gældende regulativer herfor.

Hvis husdyrproduktionen ophører, skal ejeren kontakte kommunen, så der kan aftales en forsvarlig nedlukningsplan.

I de følgende kapitler gives en detaljeret beskrivelse af den ansøgte produktion og kommunens vurderinger af de mulige effekter på det omgivende miljø og naturen. Hvis kommunen har fastsat vilkår, vil de være beskrevet detaljeret i begyndelsen af det kapitel eller afsnit, de vedrører. Det vil ofte være sådan, at ansøger skal kunne dokumentere overfor kommunen, at et vilkår er opfyldt. Eventuelle krav til dokumentation er samlet og gengivet i vilkårene på side 3. Anvendelse af "bedst tilgængelige teknologi" (BAT) vil være omtalt i de enkelte kapitler og afsnit, hvor det er relevant. Da krav om BAT har særligt fokus og udspringer af et EU-direktiv, findes en samlet redegørelse om BAT og tilhørende vurderinger i kapitel 8.

³ jf. Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

3. HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

3.1. Afstande til beboelser, fredninger, bygge- og beskyttelseslinjer mv.

Husdyrbruget er placeret med ca. 225 meter til nærmeste beboelse, der ligger øst for de nye staldbygninger. Afstanden skal måles fra nærmeste staldbygning til nærmeste punkt på beboelse.

240 meter vest for de nye staldbygninger findes den nærmeste nabo uden landbrugspligt. Der er 980 meter til nærmeste byzone (Lendum). Der er ingen boliger i samlet bebyggelse nærmere end byzonen.

Husdyrbrugets projekterede anlæg ligger udenfor fredninger, strand- klit-, sø-, å- og fortidsmindebeskyttelseslinjer og udenfor skov-, vej- og kirkebyggelinjer.

Kommuneplanens retningslinie 2.2.6 "Beskyttelseszoner omkring kirker" siger at: Inden for nær- og fjernbeskyttelseszonerne omkring kirkerne kan der ikke opføres bygninger, tekniske anlæg m.v., medmindre det er sikret, at hensynet til kirkernes betydning som monumenter i landskabet og (lands-)bymiljøet ikke herved tilsidesættes.

Retningslinien bygger på registreringer foretaget i forbindelse med indgåelsen af frivillige aftaler til beskyttelse af kirkernes omgivelser i starten af 1980. Lendum Kirke er en af de syv kirker i Hjørring Kommune der er lavet aftaleplaner for. Ifølge kortbilag til aftaleplanen ligger Tislumvej 556 ikke direkte i indsigtslinierne til Lendum Kirke, hvorfor det ansøgte nybyggeri ikke er omfattet af kommuneplanens retningslinie 2.2.6.

Kommunen har endvidere konstateret at alle afstandskrav til vandforsyning, vej og naboskel mv. i henhold til § 8 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, er overholdt.

3.2. Placering i landskabet

Der er tale om en eksisterende bedrift, som er beliggende højt i det åbne land i et område med spredt bebyggelse. Terrænet omkring ejendommen er kuperet, og ejendommen er kun ganske lidt synlig fra de to offentlige veje ved ejendommen, det er hhv. Tislumvej og Lendumvej. I forbindelse med udvidelsen skal der bygges ny smågrisestald og sostalde i forlængelse af eksisterende stalde samt 2 stk fodersiloer. Byggeriet vil blive opført i samme højde og materialer som det eksisterende staldsystem.

Anlægget er placeret i et område, der er udpeget som værdifuldt kulturmiljø, jf. Kommuneplan 2009. Det værdifulde kulturmiljø er benævnt "Lendum- Øster Skærum, kulturmiljø nr. 23" og omfatter et område både i Hjørring og Frederikshavn Kommune. I Hjørring Kommune er udpegningsgrundlaget enkeltgårdsbebyggelse. Enkeltgårdsbebyggelsen er repræsentativ som en bebyggelsesform bestemt af naturbundne forhold. En tur gennem landskabet er af god oplevelsesværdi.

Kommuneplanens retningslinie 2.2.1 for beskyttelse af de værdifulde kulturmiljøer siger at inden for afgrænsningen af de udpegede områder skal de kulturhistoriske værdier beskyttes. Byggeri, anlægsarbejder og andre indgreb, der i væsentlig grad vil forringe oplevelsen eller kvaliteten af de kulturhistoriske værdier, må ikke finde sted i disse områder.

Udvidelse af ejendommens bygninger sker i sammenhæng med den eksisterende bygningsmasse og kommunen vurderer, at det samlede bygningsanlæg vil fremstå som en driftsmæssig enhed, der ikke vil ændre væsentligt på oplevelsen af landskabet, og således ikke være i strid med kommuneplanens retningslinier for det værdifulde kulturmiljø.

Kommunen vurderer derfor samlet, at udvidelsen ikke vil forringe de landskabelige-, kulturhistoriske-, naturmæssige-, geologiske- eller rekreative værdier i området samt at det ikke vil få væsentlig indflydelse på det udpegede kulturmiljø.

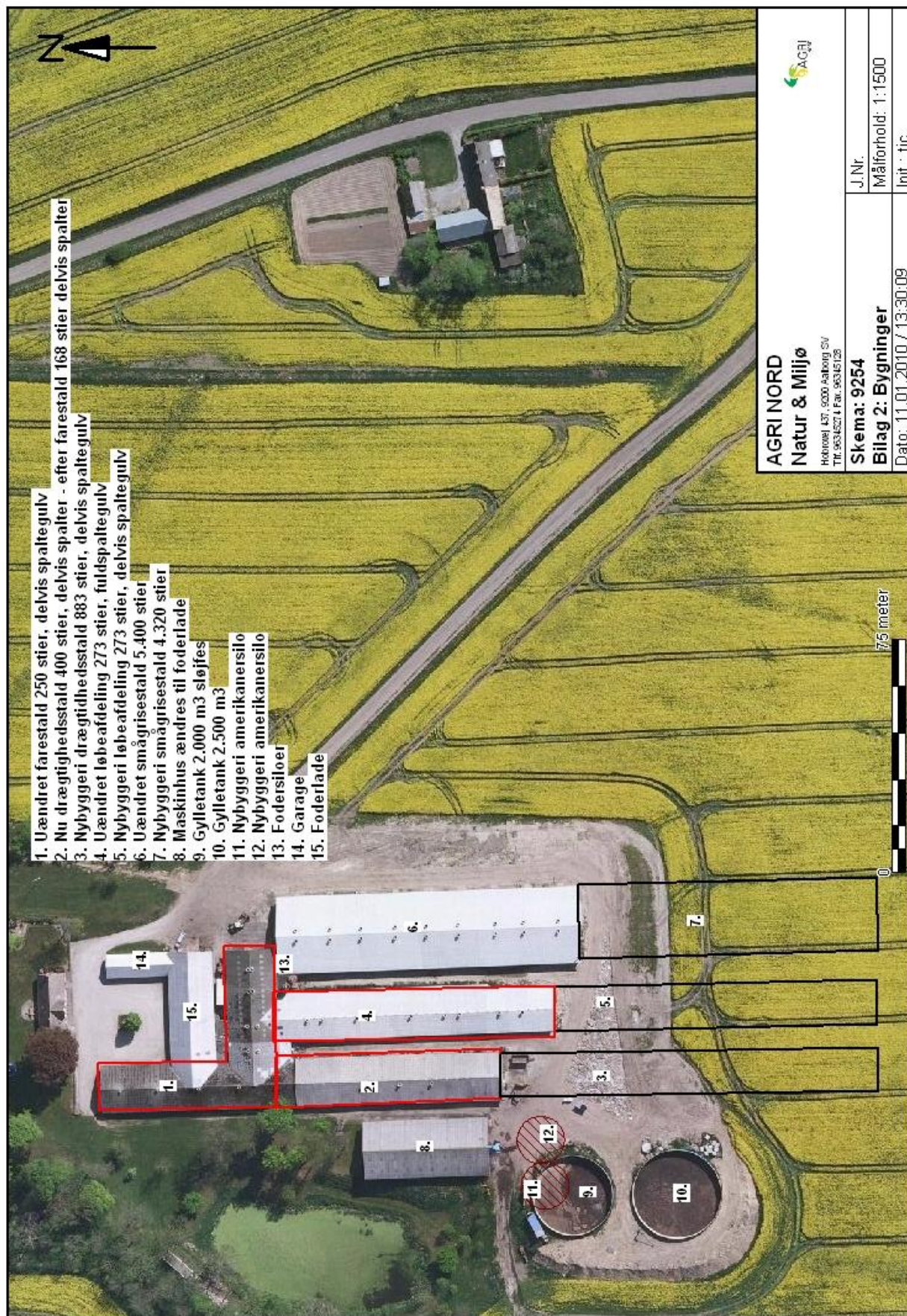
4. HUSDYRHOLDET OG PRODUKTIONSFORHOLD

4.1. Husdyrholdet og staldanlæg

Vilkår:

4.1.1. Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretning m.v. skal være i overensstemmelse med oversigten nedenfor:

Dyrehold og staldtype	Staldafsnit nr.	Vægt/alder sgrænser	Antal årsdyr	DE	Antal stipladser	Grise pr. årso
Årso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	1	Fravæning 7,3 kg	1017	71,30	242	32
Årso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	2	Fravæning 7,3 kg	983	68,92	234	32
Årso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	3		1400	227,43	1067	
Årso, løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	4		264	42,89	201	
Årso, løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	5		336	54,58	256	
Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	6	7,3 – 30kg	28330	130,18	3770	
Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	7	7,3 – 30kg	33670	154,72	4480	
Dyreenheder i alt				750,02		

Miljøgodkendelsen er givet på grundlag af de oplysninger om husdyrholdet og staldtyper i den ansøgte produktion, som fremgår af vilkår 4.1.1 ovenfor.

Alle løbe- og drægtighedsafsnit samt farestalde er eller indrettes med delvis spaltegulv, ligesom smågrisestalde er eller indrettes som toklimastalde med delvis spaltegulv. Der etableres gyllekøling i stald 3 (ny drægtighedsstald) og stald 5 (ny løbe og poltestald).

Gyllekølingen og vilkår herfor beskrives nærmere i afsnit 5.3. nedenfor. Begrundelser for fravalg af andre mulige BAT, fremgår af kapitel 8.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Som udgangspunkt finder kommunen, at BAT-niveau skal svare til en beregning foretaget ud fra Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT). Aktuelt findes en sådan vejledning for slagtesvin (Miljøstyrelsen 2010), og der foreligger et udkast til vejledning for henholdsvis søer og smågrise.

Kommunen har beregnet BAT-niveau for udvidelsen med baggrund i de vejledende udkast og den ansøgte besætningsstørrelse således:

Søer

880 eksisterende søer a' 3,01 kg N/dyr	= 2.648,8 kg N/år
1.120 nye søer a' 2,53 kg N/dyr	= 2.833,6 kg N/år

Smågrise.nudrift.

26.400 stk 7,3 til 17,0 kg korrigeres med 0,3900 for vægt	
$0,071 * 0,3900 = 0,02769$	
$26.400 * 0,02769$ kg N/dyr	= 731,02 kg N/år

Smågrise ansøgt.

35.600 stk 7 - 30 kg	
0,06 korrigeres for producerede grise 284,9 DE = 0,0596	
$35.600 * 0,0596$ kg N/dyr	= 2121,76 kg N/år

26.400 fra 17 til 30 kg korrigeres for vægt med 0,6058

$0,0596 * 0,6058 = 0,0361$	
$26.400 * 0,0361$ kg N/dyr	= 953,04 kg N/år

BAT-niveau	9.288,22 kg N/år
------------	------------------

Den samlede emission fra anlægget er i IT-ansøgningssystemet beregnet til 8.272,70 kg N/år.

Med baggrund i ovennævnte beregninger og ansøgers valg og fravalg af staldteknik finder kommunen, at det valgte staldsystem sammen med øvrige tiltag (foderkorrektioner og gyllekøling) lever op til niveauet for BAT. Det skal dog præciseres at BAT-beregningerne er foretaget med baggrund i Miljøstyrelsens udkast til vejledende emissionsgrænseværdier for søer og smågrise som har været i høring i perioden 13-07 til 23-08 -2010.

Det skal endvidere bemærkes, at alle eksisterende staldafsnit indgår i ovenstående vurdering. Kommunen vurderer dermed, at der samlet set, for både de eksisterende og nye staldafsnit, ikke er behov for at stille vilkår om yderligere BAT- tiltag frem til næste revurdering.

4.2. Ventilation

Der er diffus ventilation. Det er den mekaniske ventilationsform med mindst energiforbrug. Der er ikke overdækning på ventilationsskorstenene, hvorved luften kastes mere lige op. Ventilatorerne er af fabrikatet Skov. Skorstenene er frekvensstyret med multistep.

BAT for svinestalde er at reducere energiforbruget ved at gøre følgende:

- optimering af udformningen af ventilationssystemet i hver stald for at tilvejebringe god temperaturkontrol samt opnå minimumsventilation om vinteren.
- undgå modstand i ventilationssystemer gennem hyppigt eftersyn og rengøring af luftkanaler og fans.

Ved hver staldvask bliver ventilatorerne vasket. Der vaskes ca. en gang pr måned. Herved fjernes snavs mv. der kan yde modstand og forøge strømforbruget. Der er undertryksventilation (diffus) i alle stalde. Det er en mere strømbesparende ventilation end fx ligetryksventilation. Al ventilation er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i stalde og el-forbruget.

Kommunen vurderer, at ventilationssystemet er BAT i den aktuelle sag.

4.3. Fodring

Vilkår:

4.3.1. **Søer:** Korrektionsfaktor vedrørende ammoniak må højst være **0,85** beregnet efter følgende formel: $((FE \text{ pr. årssø} \times g \text{ råprotein pr. FE}) / 6250) - 1,50 - (\text{antal fravænnede grise pr. årssø} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,024 \text{ kg N pr. kg tilvækst}) / 27,2$.

I ansøgningen er der angivet 32 fravænnede grise pr. årssø (norm 24,6), 1320 FE pr. årssø (norm 1442) og fravænningsvægt 7,3 kg (norm 7,2). For råprotein er der anvendt beregningssystemets normtal (2005/2006) som er råprotein pr. FE = 142,8 g.

Det angivne vilkår betyder, at ansøger kan justere på disse parametre, når blot korrektionsfaktoren ikke overstiger 0,85. Dette giver ansøger en vis fleksibilitet og sikrer samtidig, at den samlede fordamning af ammoniak fra stalde ikke overstiger det niveau, der er grundlaget for denne miljøgodkendelse.

Korrektionsformlen svarer til gødningsregnskabet type 2 korrektion for planåret 2005/2006, og skal kunne dokumenteres ved tilsyn, såfremt der ændres på et eller flere af ovenstående parametre i forhold til normtal 2005/2006.

Med henblik på at reducere dyrenes N-udskillelse er det ifølge BREF-dokumentet (2003) BAT at tilpasse foderet til dyrenes behov i de forskellige produktionsfaser (fasefodring), at optimere foderet på baggrund af fordøjelige/disponible næringsstoffer samt at tilsætte foderet aminosyrer. Derudover nævnes det at visse fodertilsætninger, herunder enzymer, kan forøge fodereffektiviteten. Tilsvarende er det med henblik på at reducere dyrenes fosforudskillelse BAT at anvende fasefodring med højtfordøjelige uorganiske foderfosfater og/eller fytase.

- Der foretages justering af fodringen, som dokumenteres bl.a. ved udarbejdelse af gødningsregnskab og E-kontrol.
- Der er foretaget fodringstiltag for at opfylde ammoniakreduktionskravet.
- Der er ikke foretaget fodringstiltag for at opfylde fosforkravet.
- Der anvendes fasefodring
- Der anvendes fytasetilsætning
- Foderplanen udarbejdes i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden inden for fodring
- Der tages analyser af kornet for at tilpasse proteinindholdet i foderet.

Smågrisene fasefodres med to blandinger. Søerne fasefodres med to blandinger en til diegivende og en til drægtige søer. Al foder til både søer, polte og smågrise er med fytase. Antal foderenheder til søerne reduceres fra 1442 FE per årssø til 1320 FE per årssø. Foder til smågrisene tildes som normen.

Der er fokus på optimal ernæring og derigennem dyrevelfærd ved at udarbejde foderplanen i samarbejde med en svinekonsulent, som kan bidrage med den nyeste viden inden for svinefodring. Foderplanlægningen optimeres ved at foretage effektivitetskontroller (E-kontroller) med henblik på at optimere fodringen og fodersammensætningen.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Sammenholdes ansøgers valg af fodringsteknik med BREF-dokumentet, vurderer kommunen, at det ansøgte projekt lever op til BAT.

4.4. Energi og vandforbrug

Elektricitet anvendes til ventilation, gyllepumpning, varmelamper og belysning. Derudover anvendes en del elektricitet til tørring af korn i de nye amerikanersiloer samt formaling og blanding af foder. Bedriftens årlige elforbrug til gårdens drift forventes at stige fra 350.000 kWh til 1.050.000 kWh efter udvidelsen, hvilket svarer til en forøgelse på 200 %. Det vil dog nok stige mere pga. gyllekølingsanlægget.

Stigningen i elforbruget skyldes dels at staldanlægget fordobles og foderbehovet stiger tilsvarende. Derudover er der ingen tørring af korn på ejendommen pt. Hvilket sker efter udvidelsen. I dag suges kornet vha. en 15 hk. slaglemølle. Den har et stort energibehov samt et højt støjniveau. Efter udvidelsen bliver foderblandingsanlægget udskiftet til en 7 hk skivemølle. Råvaren føres til mølle vha. en snegl. Denne ændring giver den dobbelte mængde foder ved det samme energiforbrug. Skivemølle er desuden lydsvag.

Der bruges ca. 20.000 l olie til fyring på ejendommen. Det antages at forbruget er uændret eller falder, da der i den nye smågrisestald bliver etableret gyllekøling.

I nudriften anvendes der 80.000 l diesel på bedriften. Efter udvidelsen forventes forbruget at stige minimalt. Dieselolieforbruget ventes at stige grundet øget kørsel med husdyrgødning. Jordtilliggende stiger ikke ved udvidelsen.

(Faktisk/beregnet)	Nudrift	Efter udvidelse	Opbevaring
Dieselolie til traktorer mv.	80.000 l	90.000 l	Se energiregneark for normalt
Fyringsolie	20.000 l	20.000 l	
Smøreolie	200 l	200 l	
Elforbrug til lys / opvarmning / maskiner	350.000 kWh	1050.000 kWh	Se energiregneark for normalt
Vandforbrug	8.600 m ³	19.900 m ³	

Stalden forsynes af vand fra egen boring. Derudover er ejendommen tilkoblet offentlig vand som sikkerhed. Vandet anvendes til drikkevand og vask af staldene. Der forventes et forbrug på ca. 19.900 m³ årligt til drikkevand i besætningen og rengøring i produktionsanlægget. Staldene iblødsættes inden vask, og vaskes med højtryksrensere. Denne metode giver det mindste vandforbrug.

Der sker ingen vask af maskiner ud over sprøjten på ejendommen. Sprøjten er forsynet med vaskeudstyr.

Markmaskiner vil efter udvidelsen høre hjemme på anden ejendom, derfor ingen vaskevand til maskiner.

Energibesparende foranstaltninger :

Der bliver rettet henvendelse til Energi Nord for at få en konsulent ud.

På ejendommen minimeres elforbruget ved:

- I forbindelse med løbende udskiftning af lysstofrør i øvrige stalde udskiftes til lavenergi lysstofrør. Alle varmelamper og lamper er med energisparepærer. Lyset i staldene er tændt efter behov. Lyset styres via et ur. Der er lys i staldene i ca. 12 timer i døgnet i vinterhalvåret og ca. 2 timer i døgnet i sommerhalvåret. Tidsrummet kan dog variere.
- Genanvendelse af varme fra gyllekøling - bruges til bl.a. opvarmning af stuehus
- Foderblandingsanlæg med lavt energiforbrug
- Frekvensstyret ventilation - Den mekaniske ventilation vedligeholdes og renholdes således, at det altid fungerer optimalt, og der ikke bruges energi på unødigt ventilation. Al ventilation er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget.
- Automatisk styret belysning ved ur i stalden og bevægelsessensor
- Gyllepumpen er traktordrevet og har et lavt energiforbrug
- Vandpumpen er en dykpumpe på 0,75 kWh. En dykpumpe er energibesparende i forhold til en injektorpumpe.
- God og vedligeholdet isolering af stalde
- Der er installeret vertikale ventilatorer der har et lavere energiforbrug end en horisontal ventilator.
- Udendørs belysning er dagslysstyret eller med bevægelsessensorer
- Blanding af foder bliver med en skivemølle efter udvidelsen.
- Logistikken i forbindelse med intern transport er indrettet så afstanden giver færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget. Dette er dog forudsat at der gives tilladelse til en vej fra anlægget til Lendumvej tværs igennem mark 1.
- Der er installeret trinløs styring af ventilatorer i staldene, hvilket regulerer luftcirkulationen efter behov, og giver dermed lavest mulig forbrug af energi.
- Al ventilation er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget.
- I alle stalde er der combi-diffus ventilation.
- Efter hvert hold i farestalden samt hvert hold smågrise vaskes ventilatoren i staldafsnittene sammen med det øvrige staldinventar. Herved fjernes snavs mv. der kan yde modstand og forøge strømforbruget.
- I smågrisehulerne er der skåret hul til varmelampen, så hulen altid er lukket. Derved er pæren ændret fra 250 watt til 100.

Vandbesparende foranstaltninger :

- Vandbesparelse opnås ved drikkenipler som sidder over fodertruget (integreret i foderautomaten).
- Alle drikkenipler er forsynet med opsamling enten ved trug eller kopper.
- Til aktiviteter, hvor der bruges vand, er det BAT at reducere vandforbruget ved at udføre alt det følgende:
  - Rengøring af stald og udstyr med højtryksrensere efter hver produktionscyklus eller batch. Spulevand løber typisk ned i gyllesystemet, og det er derfor vigtigt at finde en balance mellem rengøring og brug af så lidt vand som muligt.
  - udførelse af regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild
  - detektering og reparation af lækager
- Ingen drikkeventiler uden opsamling af spildvand
- Iblødsætning og vask med højtryksrensere - ingen brug af vaskerobot - hvorefter staldene vaskes med højtryksrensere med koldt vand. Både iblødsætning og vask med højtryksrensere er vandbesparende.
- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.

- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.
- Rørsamlinger er synlige

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Sammenholdes ansøgers tiltag med henblik på reduktion af energi og vandforbruget med BREF-dokumentet vurderes det, at det ansøgte projekt lever op til BAT.

Kommunen vurderer på baggrund af de oplyste forbrugsmængder, at det ikke er nødvendigt at stille yderligere vilkår.

4.5. Spildevand herunder regnvand

Vilkår:

4.5.1. Al vask af traktorer, maskiner, redskaber og dyretransportvogne skal foregå på anden ejendom som oplyst i ansøgningen.

Spildevand fra produktionen udgøres af vand fra rengøring af stalde, i alt ca. 400 m³. Mængden af spildevand øges til ca. 1.920 m³ efter udvidelsen. Spildevandet ledes til gyllebeholder. Der er ingen støbte pladser på ejendommen. Tagvand føres til dræn i marken via ledninger fra stalde med tagrender, og nedsives diffus fra øvrige stalde.

Sanitært spildevand fra stalde ledes til trikstank og derfra til nedsivningsanlæg. Nedsivningsanlægget fra stalden ligger lige nord for maskinhuset (fremtidige foderlade). I forbindelse med opførelsen af nyt velfærdsrum bliver der lavet en ny trikstank og nedsivningsanlæg øst for smågrisestalden. Sanitært spildevand estimeres til 170 m³ årligt.

Påfyldning af vand på sprøjten sker fra en 6.000 l lagertank på ejendommen. Kemi påfyldes i marken. Sprøjtning foretages af personer med sprøjtecertifikat. Midlerne håndteres efter forskrifterne og der bruges relevant beskyttelsesudstyr (f.eks. maske, handsker, dragt). Sprøjteudstyret rengøres indvendigt med integreret rengøringsystem, hvorefter skyllevand udsprøjtes på den netop sprøjtede mark. Afvask af sprøjteudstyr sker på mark.

Kommunen vurderer, at den samlede håndtering af spildevand sker på forsvarlig vis.

Der gøres opmærksom på, at forøget udledning af tagvand og etablering af nedsivningsanlæg for velfærdsrum kræver særskilt kommunal tilladelse, som skal være ansøgt og meddelt inden byggeriet påbegyndes.

4.6. Affaldshåndtering

EAK – koder	Mængde	Opbevaring	Bortskaffelse
16 01 17 Jernholdigt metal	2 tons	1 m3 palletank	Produkthandel
16 01 18 Ikke jernholdigt metal	200 kg	1 m3 palletank	Produkthandel
16 01 19 Plast	52 kg	200 l container	Dagrenovation
16 01 20 Glas	10 kg	Tønde	Kommunens genbrugsplads
16 01 06 Blyakkumulatorer	2 stk	Ingen opbevaring	Traktorforhandleren
13 02 04 Mineralsk ikke chlorede motor, gear og smøreolier	200 l	200 l tønde placeret i en 200 l tønde	Miljøbilen
16 01 07 Oliefiltre	10 stk	Ingen opbevaring	Værksted
02 01 09 Landbrugskemikalieaffald	Ingen		Kommunens genbrugsplads Leverandør
15 01 01 Papir og pap - emballage	30 m3	5 m3 Vipcontainer	Forbrændingen
Spraydåser	40 stk.	200 l container	Dagrenovation
Klinisk risikoaffald (medicinglas og -rester samt kanyler)	60 kg	Medicinglas i spand og kanyler i boks	Glas til kommunal genbrugsplads Kanyler afleveres til dyrlæge
Rengjorte kemikaliedunke	30 m3	5 m3 vipcontainer	Forbrændingen
Byggeaffald	-		Entreprenør
Husholdningsaffald	5,2 tons	200 l container	Dagrenovation

Tabel 0.1 Ejendommens mængder og håndtering af affald.

Affald skal opbevares og bortskaffes efter kommunens regulativer. Dette betyder bl.a. at alt miljøfarligt affald skal sorteres i separate beholdere og at aflevering til rette modtager skal kunne dokumenteres overfor kommunen.

Der må ikke foretages afbrænding af affald på ejendommen. Det gælder dog ikke afbrænding af affald, der er tilladt i medfør af kommunernes affaldsregulativ (haveaffald og skovaffald).

Klinisk risikoaffald i form af medicinrester samt kanyler afleveres til dyrlægen. Opbevaring af kanyler sker i kanyleboks i medicinrummet. Der er placeret øst for den eksisterende foderlade.

Der er ikke de store mængder affald ved den daglige drift i stalden, da foder kommer i løs vægt. Det daglige affald fra stalden består primært af plastkatetre til insemination samt papir og pap. Udskiftning af olie sker på autoriseret værksted. Andet affald opsamles og opbevares på bedriften inden det afleveres til behørig modtagestation.

Døde dyr (EAK-kode 02 01 02)

Placering af døde dyr vil blive syd øst for ejendommen, således at DAKA-lastbilen ikke kommer ind på bedriften, og dermed ikke i unødigt kontakt med foder eller levende dyr. Døde dyr overdækkes med kadaverkappe og anmeldes til destruktionsanstalt indenfor samme døgn. Efter udvidelsen bliver pladsen ved indkørslen til ejendommen.

Døde dyr placeres fremadrettet på en cementeret og indhegnet plads i henhold til den nye bekendtgørelse, jf. nedenstående. Dvs. typisk på en udtjent spalte/palle og kadaverkappe. De tilmeldes de-

struktionsanstalt indenfor et døgn. Dyrene opbevares i skygge og på en placering der er godt gemt af vejen for forbipasserende på offentlig vej. Smågrise kommes i en kølecontainer.

EAK-kode 020109 Landbrugskemikalieaffald

05.12 Sprøjtemidler samt rester opbevares i aflåst container. Årlig affaldsmængde estimeres til 0 liter. I de tilfælde hvor produktet i mellemtiden er blevet forbudt afhentes det af den kommunale miljøbil eller afleveres på det kommunale affaldsdepot. Containeren flyttes fra ejendommen til Søholtvej 18 ved udvidelsen.

Den årlige affaldsmængde af emballage vil afhænge af sprøjtemidlernes form og varierer derfor fra år til år. Emballagen skylles tre gange og bortskaffes i dagsrenovation.

05.13 Lægemiddelsrester opbevares i original emballage. Brugte kanyler opbevares i kanyleboks/plastdunk. Affaldet afhentes af dyrlæge eller afleveres til kommunalt affaldsdepot.

EAK-kode 050105 Oliespild

06.00 Spildolie opbevares under tag i tønder i maskinhus og afleveres til kommunalt affaldsdepot. Årlig affaldsmængde estimeres til 200 l. Efter udvidelsen flyttes maskinparken og der vil herefter ikke være spildolie på ejendommen.

Kommunen vurderer at affald som beskrevet opbevares og håndteres forsvarligt på ejendommen.

4.7. Driftsforstyrrelser eller uheld

Der er udarbejdet en beredskabsplan for bedriften, der beskriver hvordan medarbejdere og ejer skal handle i tilfælde af brand, overløb af gylle, kemikalie- og oliespild samt strømsvigt m.v. Beredskabsplanen var vedhæftet ansøgningen.

I bilag 1 ses kort over ejendommen med placering af pulverslukkere, brandhaner mm.

Kommunen har vurderet beredskabsplanen og finder, at det ikke er nødvendigt at stille yderligere vilkår.

5. GØDNINGSPRODUKTION OG –HÅNDTERING

5.1. Gødningstyper og mængder. Overblik

Det producerede husdyrgødning på ejendommen er alene svinegylle. Der produceres i alt på ejendommen hvad der svarer til 750 DE. Ejendommen drives imidlertid sammen med flere andre ejendomme under det samme CVR-nummer (virksomhedsnummer). Husdyrgodkendelsesloven kræver da, at alle arealer under CVR-nummeret skal omfattes af miljøgodkendelsen. Dette kræver, at den samlede mængde af produceret og tilført/afsat husdyrgødning gøres op og indgår i ansøgningssystemets beregninger af udbringningsarealernes belastning med kvælstof og fosfor.

De øvrige ejendomme der drives sammen med Tislumvej 556, er Søholtvej 6 og 8, Tislumvej 560, Langoddevej 38 B og Kringelmosevej 67.

Nedenfor ses en oversigt over den samlede produktion og afsætning af gødning.

Gødningstype	DE
Produceret svinegylle Tislumvej 556	750,02
Produceret svinegylle andre anlæg på bedriften	267,06
Produceret gødning i alt	1017,08
Afsat til aftalearealer	-71,82
I alt på udbringningsareal (ejet og forpagtet)	945,26

Harmonital: $945,26 : 675,19 = 1,4$ DE/ha

5.2. Flydende husdyrgødning

Vilkår:

- 5.2.1. Der skal anvendes gyllevogne med påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås. Alternativt kan der ved hver gylletank, hvor der sker påfyldning af gyllevogn, anlægges en læsseplads, således at spild kan opsamles. Pladsen skal etableres i henhold til Landbrugets Byggeblad for "læsseplads for gyllevogne", nr. 103.11-2. Afløbet/pumpebrønden skal dimensioneres således, at også et større spild kan opsamles. Pladsen skal være etableret senest ½ år efter godkendelsesdato.
- 5.2.2. Fast overdækning af eksisterende gyllebeholder på 2.580 m³, skal være etableret senest når udvidelsen er gennemført.

Ifølge den indsendte kapacitetserklæring for hele bedriften er den årlige produktion af flydende gødning 23.940 m³.

Denne mængde inkluderer rengøringsvand og drikkevandsspild fra staldene samt direkte nedbør til beholderne. Der er ikke reduceret i mængden pga. overdækning af gylletank.

Der er en samlet opbevaringskapacitet for bedriften på 21.980 m³, uden de planlagte 2 nye gylleholdere på i alt 8.000 m³ på Søholtvej 18, hvilket svarer til 9,2 måneders opbevaring. Der findes 1 gyllebeholder på ejendommen, når den eks. beholder er sløjfet. Gyllebeholderen forsynes med fast overdækning i form af teltdug. Gyllebeholderens placering fremgår af oversigtstegningen side 9.

Kommunen vurderer, at den beregnede opbevaringskapacitet er tilstrækkelig til at opfylde gødningsbekendtgørelsens krav.

BEHOLDER	Beliggenhed	Kapacitet (m ³)	Dimension, m (højde over og under jorden)	Byggeår	Kontrolår	Overdækning	Pumpe-system fra beholder til gyllevogn
Gyllebeholder	Hvidborg	2.580		1997		+	Nej
Kanaler (nu-drift)	Hvidborg	580	-	-	-	-	-
Kanaler (nybyggeri)	Hvidborg	1.200	-	-	-	-	-
Gyllebeholder	Vangkær	1.900					
Kanaler	Vangkær	800	-	-	-	-	-
Planlagt Gyllebeholder	Vangkær	2x4000	-	-	-	-	-
Gyllebeholder	Milbak	3.000					Nej
Gyllebeholder	Milbak	4.000		2006			Nej
Gyllebeholder	Milbak	500					Nej
Kanaler	Milbak	1.200	-	-	-	-	-
Gyllebeholder	Mikkelstrup	2.500		2000		+	Ja
Kanaler	Mikkelstrup	500	-	-	-	-	-
Gyllebeholder	Storskoven	1.600					Ja
Kanaler	Storskoven	500	-	-	-	-	-
Gyllebeholder	Kobberholm	1.200					Ja
I alt		29.980					

Opbevaring af husdyrgødning

Gyllen der ikke kan opbevares på Hvidborg vil blive flyttet til Milbak (Kringelmosevej 67, Lendum) og Vangkær (Søholtvej 18, Søholt). Flytningen sker indenfor normal arbejdstid med enten gyllevogn eller lastbil. Der er ikke fast pumpe-system fra beholder til gyllevogn.

Der udføres 10 års-beholderkontrol af godkendt firma. Tanken tømmes normalt 1 gang årligt med henblik på inspektion. Der foretages ikke behandling (separation, beluftning, biologisk behandling, forsuring, kompostering eller lign.) af husdyrgødningen på anlægget.

BAT vedr. opbevaring af husdyrgødning

Jf. BREF er det BAT at opbevare gylle i en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Beholderens bund og vægge skal være tætte og korrosionsbeskyttede. Beholderens skal tømmes jævnligt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse – normalt 1 gang årligt. Der omrøres kun i gyllen umiddelbart før tømning af beholderen. Det er endvidere BAT at overdække beholderen med fast låg eller med et naturligt flydelag eller et flydelag, der etableres med snittet halm eller tilsvarende.

Ligeledes ifølge BREF kan det være BAT at behandle husdyrgødning på bedriften med visse betingelser. Disse betingelser vedrører landbrugsareal til rådighed, overskud af eller efterspørgsel på lokale næringsstoffer, teknisk assistance, marketingsmuligheder for grøn energi samt lokale regler. Er der f.eks. et overskud af næringsstoffer i området, men tilstrækkelig areal til at udbringe husdyrgødningen, kan det være BAT at foretage separation af husdyrgødningen

Udbringning af husdyrgødning

Al gyllen udbringes efter reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen og i henhold til Plantedirektoratets normer for tilførsel af næringsstoffer til afgrøderne. Gyllen udbringes med slæbeslanger i vintersæd og nedfældes i vårsæd. Fordelingen er hhv. 70/30.

Der udarbejdes mark- og gødningsplan og der tages analyser af gyllen. I øvrigt oplyser ansøger at udbringning foregår i overensstemmelse med BAT for udbringning af husdyrgødning som beskrevet nedenfor.

BAT vedr. udbringning af husdyrgødning

Jf. BREF er det med henblik på at reducere tabet af næringsstoffer til omgivelserne BAT at afbalancere tilførselen af gødning med afgrødens behov for næringsstoffer. Det er endvidere BAT at reducere risikoen for forurening af omgivelserne ved ikke at tilføre gødning til vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede arealer. Endvidere at undlade at tilføre gødning til arealer der skråner, støder direkte op til vandløb samt at udbringe gødning så tæt som muligt på tidspunktet for afgrødens optagelse af næringsstoffer. Det er endvidere BAT at tilrettelægge udbringningen af husdyrgødningen således at risikoen for lugtgener for omgivelserne minimeres.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Sammenholdes ansøgers foranstaltninger vedr. opbevaring, behandling og udbringning af husdyrgødning, med BREF-dokumentet vurderer kommunen at det ansøgte projekt lever op til BAT.

5.3. Gyllekøling

Vilkår:

- 5.3.1. Staldanlæggets gyllekanaler i staldafsnit 3 og 5 i alt 1364 m² skal forsynes med køleslanger, der forbindes med en varmepumpe. Ved anlæg til køling af gylle forstås varmeoptager (herunder køleslager), varmepumpe og varmebeholder, der herefter benævnes anlægget.
- 5.3.2. Anlægget skal have en årlig effekt på mindst 188.778 kWh. Køleeffekten skal fordeles jævnt over hele året.
- 5.3.3. Gyllesøjleens højde i gyllekanalerne i staldafsnit 3 og 5 må maksimalt være 40 cm.
- 5.3.4. Der skal monteres en typegodkendt energimåler på varmepumpens køleside, der løbende registrer køleeffekten.
- 5.3.5. Anlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem samt en alarm og en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper anlægget. Anlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
- 5.3.6. Anlægget skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning.

Der gøres opmærksom på, at etablering af gyllekølingsanlæg i visse tilfælde kræver særskilt tilladelse efter miljøbeskyttelsesloven.

Som nævnt i afsnit 4.1. har ansøger valgt at installere gyllekøling i staldafsnit 3 og 5 (Ny drægtighedsstald og Ny løbeafdeling og poltestald) som en af løsningerne for at opnå loveens krav og det krævede BAT-niveau. I ansøgningen er det således indregnet, at gyllekølingen bidrager med en ammoniakreduktion på 14,80 % i staldafsnit 3 og 5.

For at sikre en reduktion på 14,80 %, skal der køles med 15,80 W/m² gylleoverfalde, idet der her er tale om nedstøbte køleslanger i gyllekanaler uden linespil. Da der i alt ifølge ansøgers oplysning er 1.364 m² gylleoverflade, skal der køles med en effekt på 21,55 kW pr. time. Dette svarer til 188.778 kWh om året. Det er ikke hensigtsmæssigt, at vælge en varmepumpe, der kan yde nøjagtig 21,55 kW pr. time, og som så skal køre konstant.

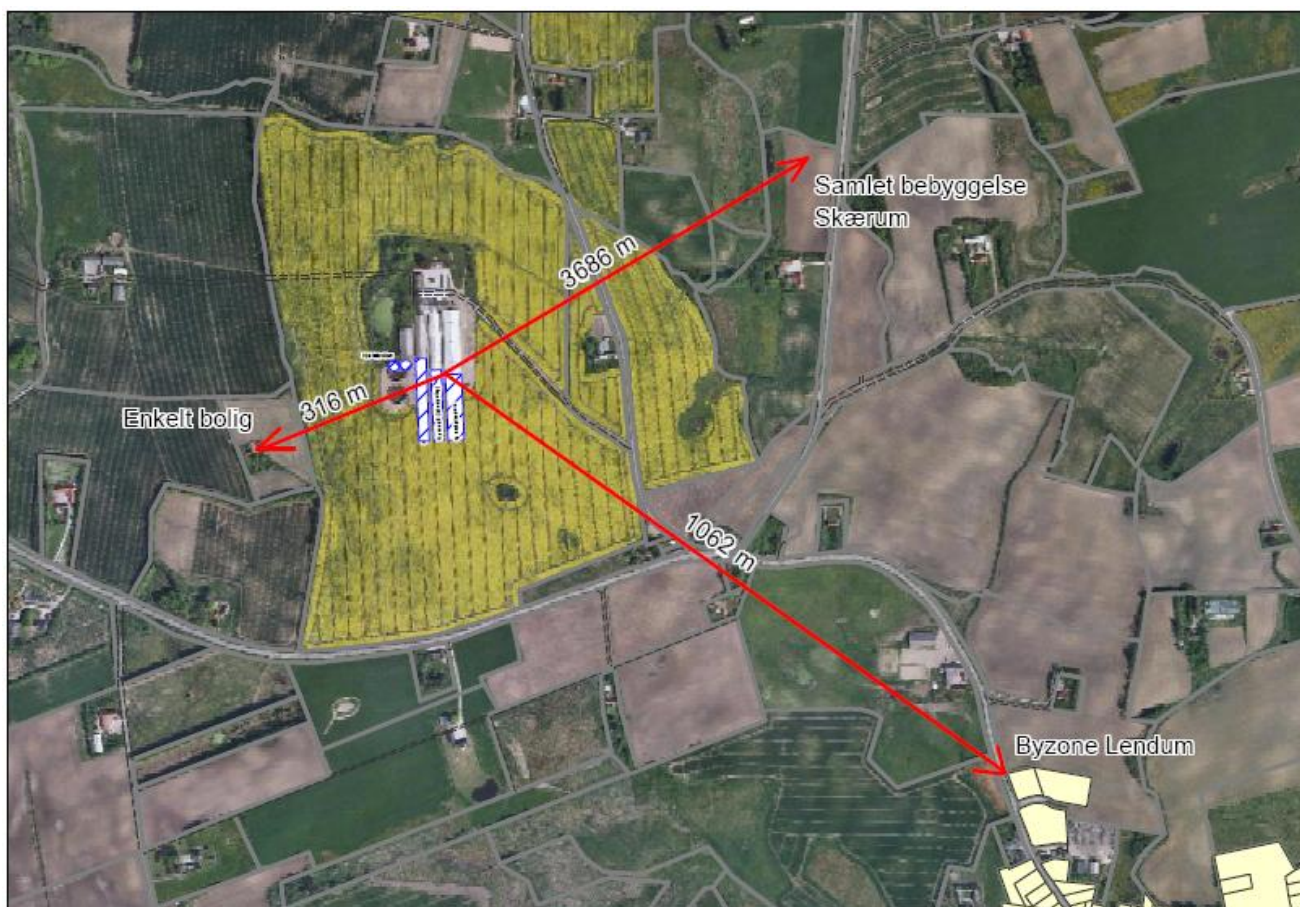
6. GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

6.1. Lugt

Miljøstyrelsens ansøgningssystem har beregnet hvilke afstande, der mindst skal være fra staldene til forskellige beboelsestyper, se tabellen nedenfor. Her ses også de målte afstande til den nærmeste beboelse indenfor hver type.

Områdetype	Lovens krav: minimum afstand (m) - Geneafstanden	Den vægtede gennemsnitsafstand (m)
Byzone / Sommerhusområde	792	1062
Samlet bebyggelse	706	3686
Enkelt bolig	282	316

Lugtgeneafstandene er beregnet for fuld besætning. Alle eksisterende og nye stalde indgår i beregningen.

Som det ses af tabellen ovenfor, overholder den ansøgte produktion lovens minimumkrav til lugtgenneafstande til de forskellige typer af beboelser i området.

Da gylleopbevaring primært foregår i ejendommens gylletanke, forventer kommunen kun lugtbidrag fra ejendommens gylletanke ved omrøring og udkørsel samt ved transport af gylle til opbevaring på anden ejendom. Den eksisterende gyllebeholder forsynes med fast overdækning i form af teltdug, se afsnit 5.2. Denne overdækning vil også medvirke til at nedsætte lugtemissionen fra beholderen.

Kommunen forventer ikke væsentlige lugtgener fra produktionens foderanlæg. Der vil være en emission af lugt fra staldventilationen. Lugtgenerne fra staldventilationen kan begrænses ved hyppig og grundig rengøring af staldafsnittene og udstyr.

Lugt fra stalde vil dog altid i en vis udstrækning afhænge af landmandens indsats vedr. rengøring og staldhygiejne.

6.2. Fluer og skadedyr

Ved fluegener bekæmpes de med rovfluer i gyllekummerne. Der er god orden i og omkring staldanlægget. Derudover er der et højt hygiejneniveau.

Ejendommens skadedyrsbekæmpelse af rotter og mosegrise sker i henhold til Statens Skadedyrslaboratoriums retningslinier. Der er kontrakt med ISS.

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra fluer og gener fra skadedyr (rotter, mosegrise m.v.). Det vurderes, at ejendommens tiltag til forebyggelse og bekæmpelse af fluer og skadedyr vil være tilfredsstillende.

6.3. Støj fra anlægget og maskiner

6.3.1. Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer: Støjbidraget (bortset fra maksi-

malværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i parenteserne angiver referencetiden inden for den pågældende periode.

Mandag-fredag kl. 07-18 (8 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time)	Alle dage kl. 22-07 (½ time)	Alle dage kl. 22-07
Lørdag kl. 07-14 (7 timer)	Lørdag kl. 14-18 (4 timer)		Maksimal værdi
	Søn- og helligdag kl. 07-18 (8 timer)		
55 db (A)	45 db (A)	40 db (A)	55 db (A)

Ejendommens støjkilder er hovedsageligt kornvalse, gyllepumpe, kompressor samt den daglige brug af traktor og transporter til/fra ejendommen.

De væsentlige støjkilder på bedriften er ventilationsanlæg, korntørringsanlæg og kompressor. Kompressor er placeret i hus, hvorved støjgener begrænses mest muligt. Korntørring sker i foderlade placeret midt i ejendommens bygningsmasse. Da traktorerne flytter adresse vil transport med traktorer blive væsentlig mindre efter udvidelsen. Støjkilderne er angivet på anlægstegningen.

Brugen af traktor vil normalt begrænses til at foregå i dagtimerne, dog må der påregnes sæsonbestemt arbejde der går udover dagtimerne.

Ventilationsanlæggets er konstant i drift. Kompressoren anvendes indimellem i tidsrummet 8.00-16.00. Korntørringsanlægget anvendes i forbindelse med høst juli til september. I denne perioden er det konstant i drift.

Ventilationsanlægget optimeres afhængig af hvor meget ventilation, der er behov for. Ligeledes holdes de rene. Kompressor er placeret i maskinhus, hvorved støjgener begrænses mest muligt. Intern transport foregår primært indenfor normal arbejdstid.

Der er sat vilkår til ejendommens støjbelastning af omgivelserne, men kommunen forventer at driften af husdyrbruget ikke vil give anledning til væsentlige støjgener for naboer.

6.4. Transport

I miljøgodkendelsen skal der indgå en vurdering af, om til- og frakørsel til virksomheden vil kunne ske uden væsentlig miljømæssige gener for de omboende. Færdsel på offentlig vej reguleres derimod af færdselsloven og håndhæves af politiet. Forhold vedrørende private fællesveje administreres af kommunen som vejmyndighed efter Privatvejsloven.

Transport af foder fra foderstof til ejendommen sker ad Lendumvej og Tislumvej. Transport af brændstof til ejendommen sker via Lendumvej og Tislumvej hverdage. Mængden af brændstof og fyringsolie vil ændres betydeligt. Flyttes alle maskiner vil behovet for diesel på ejendommen blive markant reduceret. Installerer gyllekøling vil behovet for fyringsolie ligeledes blive markant reduceret. Transport med olie vil således fremadrettet blive meget minimal.

Transport af dyr til opfødning og gylle fra ejendommen sker via Tislumvej, Lendumvej. Ved transport af dyr og husdyrgødning vil der ikke ske transport i Lendum eller Søholt.

Der er en kapacitet på Hvidborg til 3.780 m³ husdyrgødning efter den ene tank sløjfes. Den resterende del af gødningen flyttes til opbevaring på andre ejendomme med enten gyllevogn eller lastbil. På Hvidborg produceres ca. 14.340 m³. Der skal således flyttes ca. 10.610 m³ husdyrgødning. Inden udvidelsen produceres ca. 6270 m³ husdyrgødning og der er en opbevaringskapacitet på 6.080 m³.

Art	Antal transporter		Kapacitet		Tidsrum for transport	
	Før	Efter	Før	Efter	Før	Efter
Levering af tilskudsfoder	17	48	30	30	Hele døgnet	Hele døgnet
Egen foderproduktion	50	79	15/30	15/30	Dagtimer hele året	I høst
Levering af brændstof	-	-			Dagtimer	Dagtimer
Indlevering af dyr	26	26	-	-	Dagtimer	Dagtimer
Dyr til opfedning og slagteri	104	150	700	700	Dagtimer	Dagtimer
Udbringning af gylle	314	189	20	20	06.00	22.00*
Afsætning af gylle uden for sæson (til opbevaring på andre ejendomme)	0	425	25	25	Dagtimer	Dagtimer
Modtagelse af gylle uden for sæson (produceret på andre ejendomme)	-	-				
Døde dyr	104	104			Hele døgnet	Hele døgnet

Tabel 0.2 Tabel over transporter til og fra ejendommen før og efter udvidelsen. *I perioden marts til maj.

Hovedparten af transporterne sker indenfor normal arbejdstid. Ligeledes er hovedparten af arealerne placeret således at gyllekørsel sker på interne veje eller vejstrækninger, hvor der kun er få beboere.

Transport til udflyttet gylleopbevaringskapacitet sker i vinterhalvåret med lukkede lastvogne eller gyllevogne på hverdage inden for normal arbejdstid. Dette reducerer antal transporter på gyllevogne om foråret samt reducerer evt. lugtgener i forbindelse med udbringning af husdyrgødningen.

Der bygges i forbindelse med udvidelsen to amerikanersiloer syd for det eksisterende maskinhus. Det betyder at den nordlige gylletank nedrives. Der kan opbevares 2.000 tons korn i de siloer. Siloerne fyldes i høst.

Der laves en intern vej fra den eksisterende indkørsel syd om de nye bygninger til gylletanken og foderladen. Ad denne transporteres husdyrgødning, korn, færdigfoder samt grise. Vejen etableres med grus. Ansøger vil i den forbindelse gerne føre vejen fra bygningerne mod syd til Lendumvej, således at al tung transport sker ad denne nye vej.

Kommunen vurderer at etablering af en ny adgangsvej som ønsket ikke vil medføre flere gener for beboere i området end ved forøget transport ad den eksisterende adgangsvej.

Kommunen vurderer, at omfanget af kørsel til og fra ejendommen ikke vil antage et omfang, der vil være til væsentlig gene for beboerne i området.

Støj og rystelser i forbindelse med transport, vil dog altid være afhængig af i hvilket omfang landmanden forstår at vise hensyn, dvs. måden der køres på og tidspunktet.

Der gøres opmærksom på, at ny adgangsvej til Lendumvej kræver særskilt tilladelse fra Hjørring Kommune. Der skal være ansøgt og meddelt tilladelse inden vejarbejdet påbegyndes.

6.5. Støv fra anlæg og maskiner

I forbindelse med levering af kraftfoder og mineraler kan der opstå støvgener, hvilket dog oftest er af begrænset karakter. Ved udvidelsen vil foderforbruget stige, men da blandingen i sig selv ikke forårsager væsentlige støvgener, vil der derfor ikke ske en forøgelse af eventuelle støvgener ved udvidelsen.

Støvcykloner/støvposer er påmonteret siloerne. Der anvendes ikke strømaskine til at danne flydelag. Da der sker en mindre stigning i antallet af transportere, kan det ikke udelukkes, at der kan forekomme flere støvgener, men da transporten til og fra bedriften ikke er nærmere end 100 meter fra nærmeste beboelse antaget det ikke at give øget støvgener.

Kommunen vurderer, at støvgener fra anlægget og fra transportere ikke vil medføre væsentlige gener for beboerne i lokalområdet.

Støv som følge af transportere, vil dog altid være afhængig af, i hvilket omfang landmanden forstår at vise hensyn, dvs. måden der køres på og tidspunktet.

6.6. Lys

Staldene er etableret uden lysplader, og der er installeret automatisk tænd/sluk funktion i alle staldafsnit. Arbejdslys skal manuelt aktiveres i denne periode.

I staldene er lyset tændt i arbejdstiden efter behov. Derudover er lyset tændt ved udfodring udenfor arbejdstiden og i en kort periode efter udfodringen.

Der er udendørs lys ved maskinhus (ny foderlade) og eksisterende foderlade samt ved udleveringsrummet. Ved udleveringsrummet tændes lyset ved afhentning af grise primært i vinterhalvåret. Lyset ved maskinhuset (ny foderlade) tændes ved arbejdskørsel efter solnedgang. Der er ingen udendørs lys som kan virke generende for naboer eller passerende trafik.

Kommunen forventer ikke, at belysningen på ejendommen vil medføre væsentlige gener for trafikanter eller naboer.

7. BEDRIFTENS PÅVIRKNINGER AF NATUR OG MILJØ

7.1. Ammoniakfordampning og naturområder

Beregninger af bedriftens fordampning af ammoniak er foretaget automatisk i Miljøstyrelsens ansøgningssystem. Beregningerne viser at fordampningen af ammoniak fra nudriften er 3438 kg kvælstof pr. år og i ansøgt produktion 8273 kg kvælstof pr. år. Projektet medfører således en stigning i ammoniakfordampningen på 4835 kg kvælstof pr. år.

Ifølge husdyrmiljøloven er det et krav, at der skal ske en reduktion af ammoniakfordampningen på 25 % for de stalde, hvor indretningen ændres og for nye stalde – i forhold til et fastlagt referencestaldsystem. Beregningerne viser, at dette krav er opfyldt.

Fordampningen af ammoniak vil primært ske fra staldventilationen og i mindre omfang fra husdyrbrugets gyllebeholder. Som følge af fast overdækning på gyllebeholderen, er fordampningen herfra ubetydelig.

Resume' (Hjørring Kommune)

Naturudtalelse vedr. ansøgning om udvidelse af (§12) Tislumvej 556

Hjørring Kommunes vurdering af udvidelsens påvirkning af naturen herunder beregninger af ammoniakafsætning omfatter hele husdyrbruget, dvs. både eksisterende og nye anlæg, da husdyrbruget allerede har en miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelsesloven, men udvidelsen kan ikke adskilles fra den eksisterende produktion.

Husdyrbruget ligger omkring 2,9 km fra Natura 2000 område. I nærheden af ejendommen er der arealer beskyttet efter § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og flere små overdrev, moser, kultur- og naturenge, søer og vandløb beskyttede efter § 3 i Naturbeskyttelsesloven.

Den samlede belastning fra stald og lager er i nudrift 3.438 kg N/år og i ansøgt drift 8.273 kg N/år. Udvidelsen af bedriften medfører således en øget fordampning af ammoniak fra stalde og lagre på 4.835 kg N/år. Beregningen er foretaget med de forudsætninger, der fremgår af ansøgningen.

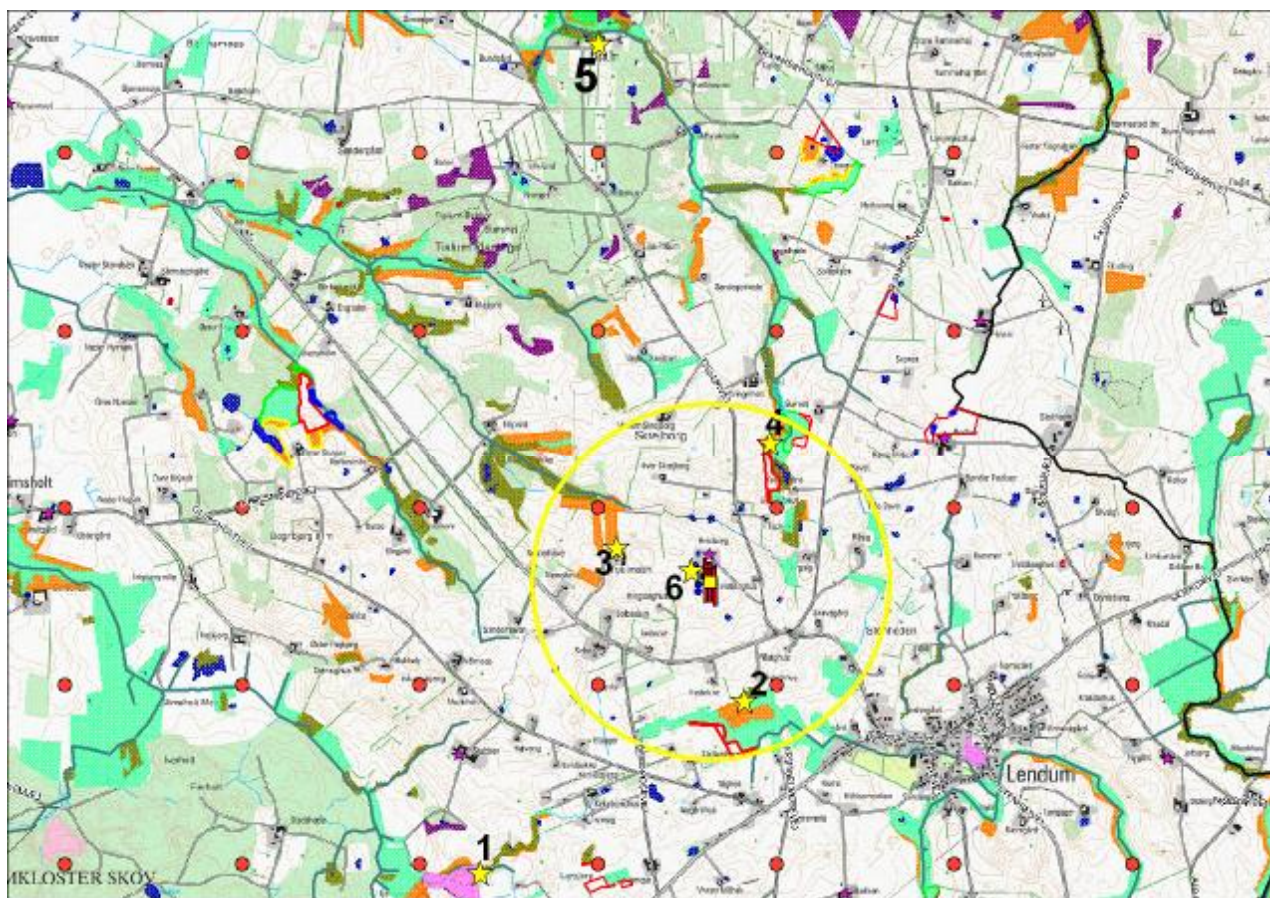
Den forøgede afsætning af ammoniak i 6 udvalgte naturpunkter (Fig. 1) er beregnet til 0,1 – 4,6 kg N/ha per år. Den forøgede afsætning af ammoniak i nærmeste Natura 2000 område er beregnet til 0,0 kg N/ha per år, mens den samlede afsætning fra stald og lager er beregnet til 0,1 kg N/ha per år.

Kommunen vurderer, at udvidelsen som beskrevet i ansøgningen:

- Vil have en neutral effekt på Natura 2000 områder.
- Vil have en neutral effekt på arter beskyttede efter EF-habitatsdirektivet bilag IV og II.
- Ikke vil påvirke de beskyttede naturarealer⁴. Der er i denne vurdering ikke medtaget en kumulativ effekt, idet der ikke inden for en radius på 1.000 fra naturområderne er registreret andre ejendomme med mere end 75 DE.
- Vil have en neutral effekt på beskyttet natur, som støder op til ejendommens udbringingsarealer.
- Vil have en neutral betydning for de biologiske værdier i det fredede område Magersholt, der er den nærmeste fredning.

En del af udbringingsarealerne er vandløbs- og naturnære, men skråner ikke kraftig ned til beskyttede vandløb og § 3 beskyttede naturområder. Udvaskning af fosfat og kvælstof vurderes på denne baggrund ikke at udgøre en betydelig risiko for vandløbenes miljø.

Kommunen vurderer samlet, at den projekterede udvidelse kan gennemføres uden negative konsekvenser for den omgivende natur.

Figur 1. Ejendommens (gul firkant) beliggenhed i forhold til naturpunkt 1-6 (gul stjerne) og arealer beskyttede efter naturbeskyttelseslovens § 3. Gul cirkel angiver 1 km radius omkring ejendommen.

⁴ Naturarealer defineret efter Husdyrlovens § 7 og Naturbeskyttelseslovens § 3

Kommunens detaljerede vurdering af naturforholdene ses i bilag 2.

Resume' (Frederikshavn Kommune)

Naturudtalelse vedr. ansøgning om udvidelse af (§12) Tislumvej 556

Hjørring Kommune anmodede i mail af 3. februar 2010 Frederikshavn Kommune om en udtalelse vedrørende udbringningsarealer hørende til husdyrbruget Tislumvej 556, Sindal. Husdyrbruget har søgt om miljøgodkendelse efter Husdyrgodkendelsesloven.

Frederikshavn Kommune har vurderet, at arealerne kan indgå som udbringningsarealer i det pågældende projekt. Frederikshavn Kommune har endvidere vurderet, at der ikke er grundlag for at stille supplerende vilkår i forhold til de pågældende arealers anvendelse som udbringningsarealer.

Kommunen vurderer, at anvendelse af arealerne som udbringningsarealer ikke vil føre til en tilstandsændring på naturarealer beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens §3.

Anvendelsen af arealerne vil heller ikke have en negativ effekt på området funktion som økologisk forbindelse eller på bilag IV-arter.

Arealanvendelsen vurderes desuden at have en neutral effekt på de arter og naturtyper, der er på udpegningsgrundlaget for det nærmeste Natura 2000 område og på bilag II arter.

Frederikshavn kommunes detaljerede vurdering af naturforholdene ses i bilag 3.

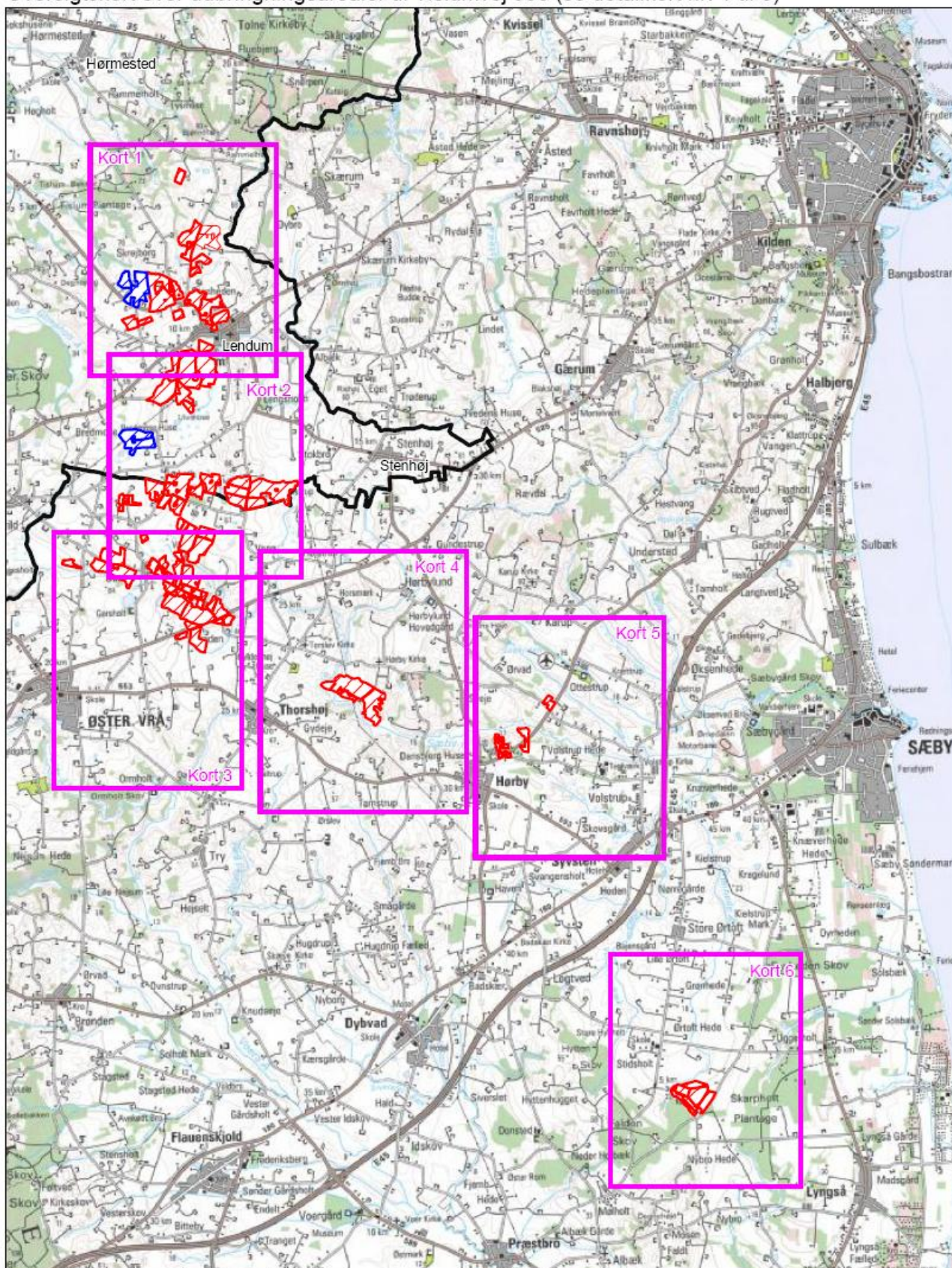
7.2. Oversigt over bedriftens udbringningsarealer

Til bedriften hører 675,19 ha ejede/forpagtede udbringningsarealer samt 51,30 ha aftalearealer med tredjemand. Nedenstående oversigt viser hvor mange ha, der er placeret i forskellige typer følsomme områder.

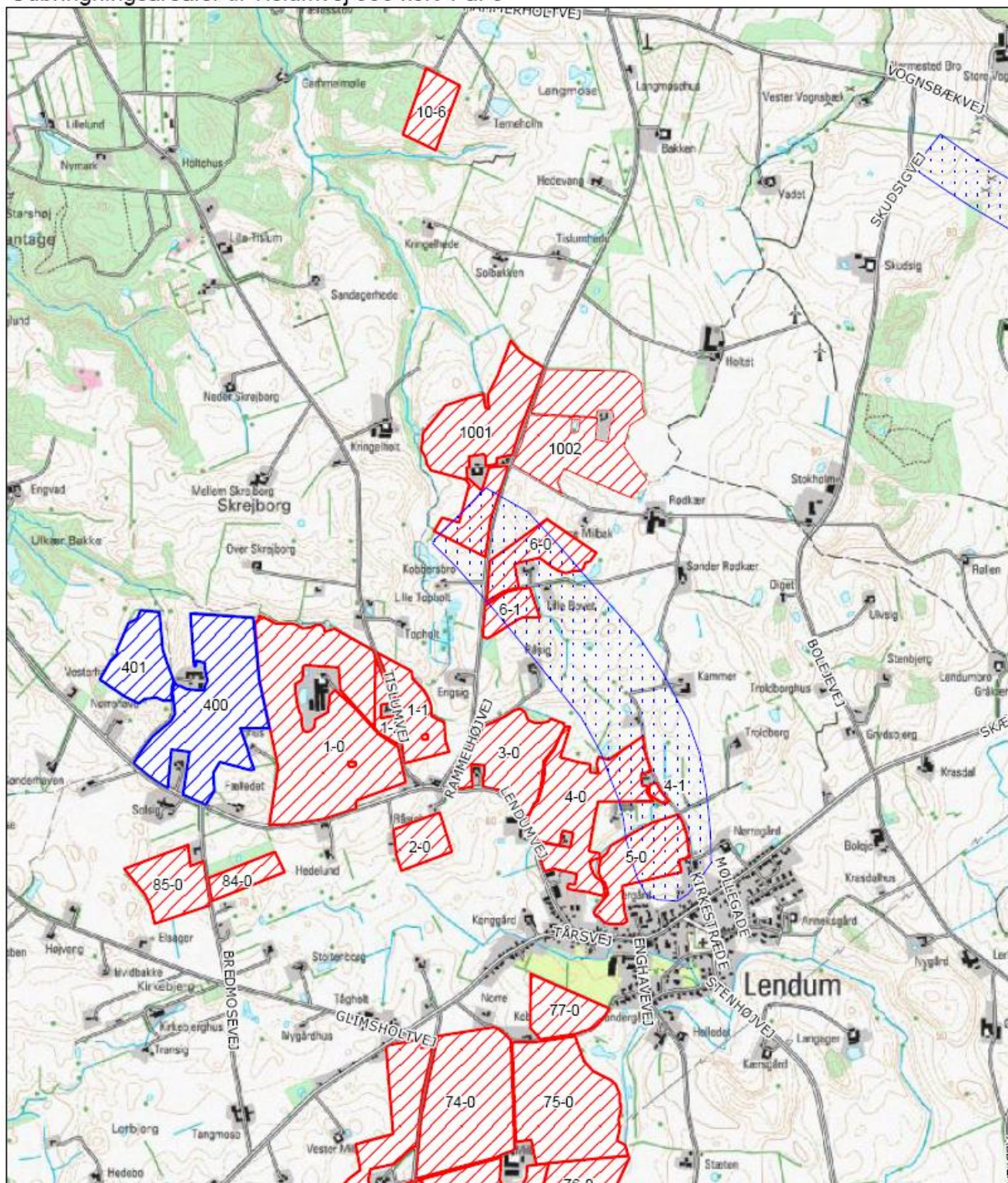
	I alt, ha	I Nitratfølsomme indvindingsområde	I indsatsplan område	I nitratklasse 2	I fosforklasse 2	osv.
Ejet og forpagtede arealer	675,19	34,42	0	0	0	0
Aftalearealer	51,30	0	0	0	0	0

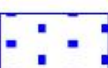
34,42 ha af de ejede og forpagtede udbringningsarealer er beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde. Beregningerne med det sædskifte og ekstra efterafgrøder, der er angivet i ansøgningen, viser dog ingen stigning i nitratudvaskningen fra arealerne i den ansøgte drift.

Oversigtskort over udbringningsarealer til Tislumvej 556 (se detailkort nr. 1 til 6)

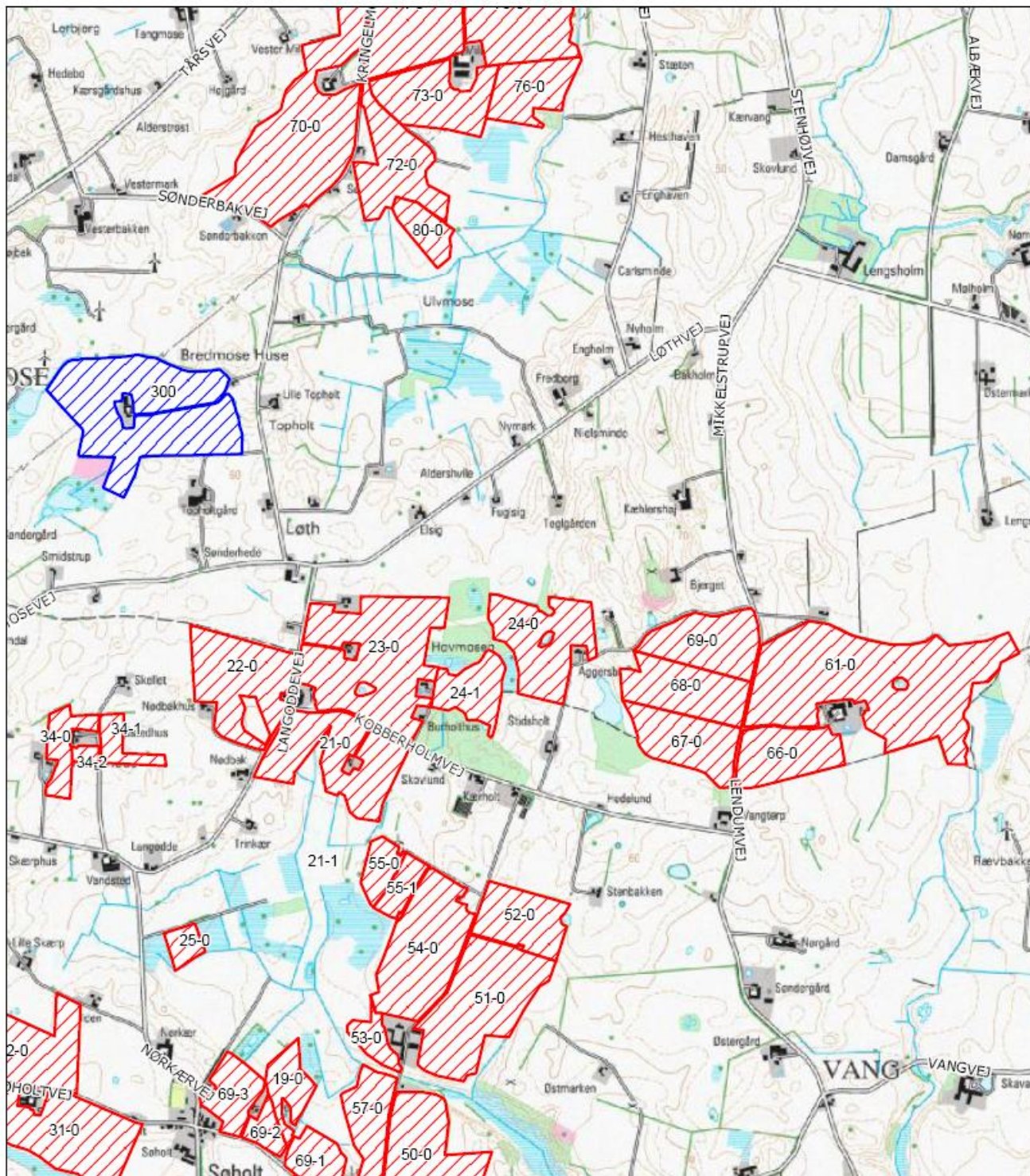

Udbringingsarealer til Tislumvej 556 kort 1 af 6

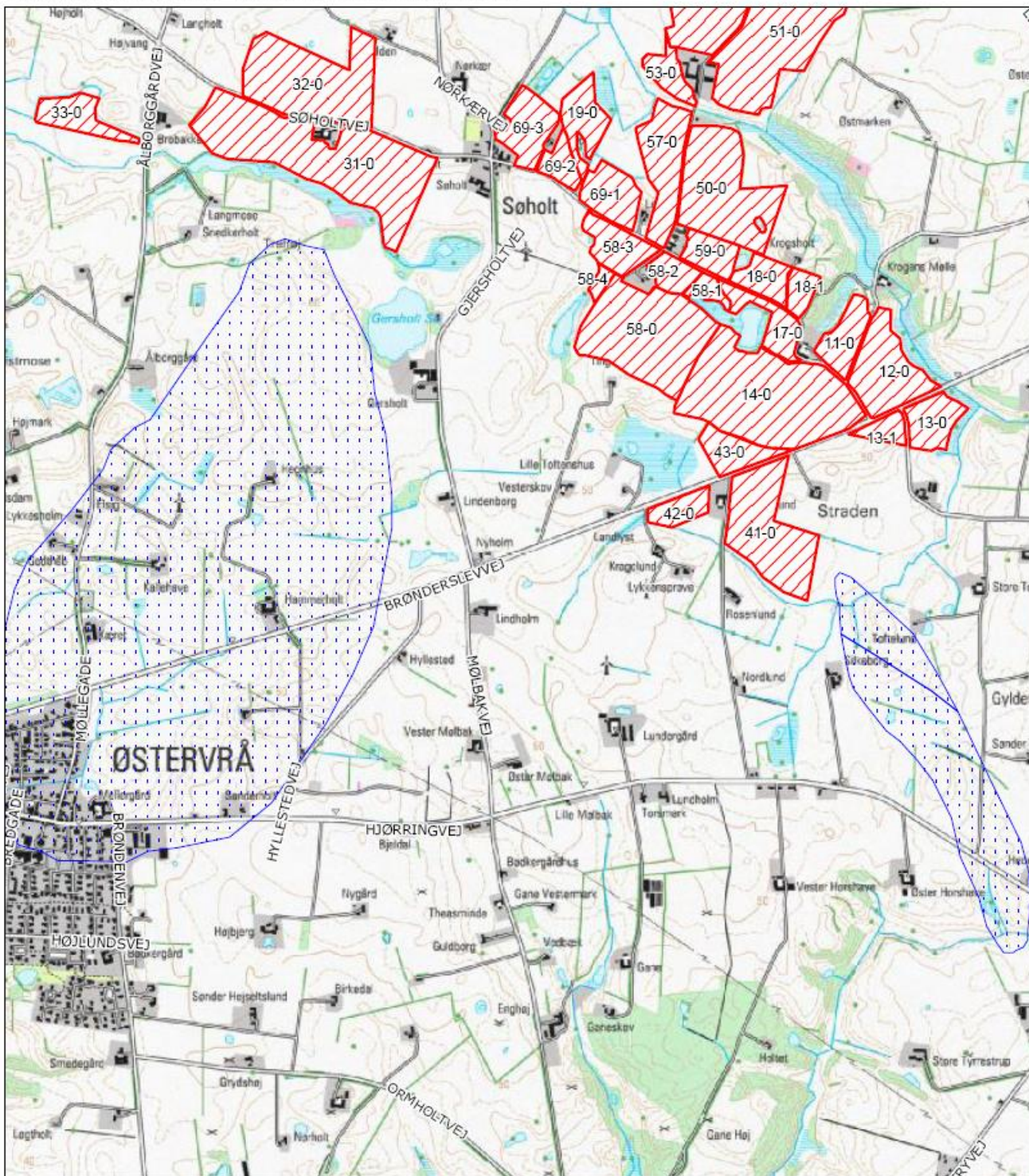
- Ejet og forpagtet udbringingsareal med marknummer
- Aftaleudbringingsareal med marknummer
- Nitratfølsomt indvindingsområde

Udbringingsarealer til Tislumvej 556 kort 2 af 6

- Ejet og forpagtet udbringingsareal med marknummer
- Aftaleudbringingsareal med marknummer
- Nitratfølsomt indvindingsområde

Udbringingsarealer til Tislumvej 556 kort 3 af 6

Ejet og forpagtet udbringningsareal med marknummer

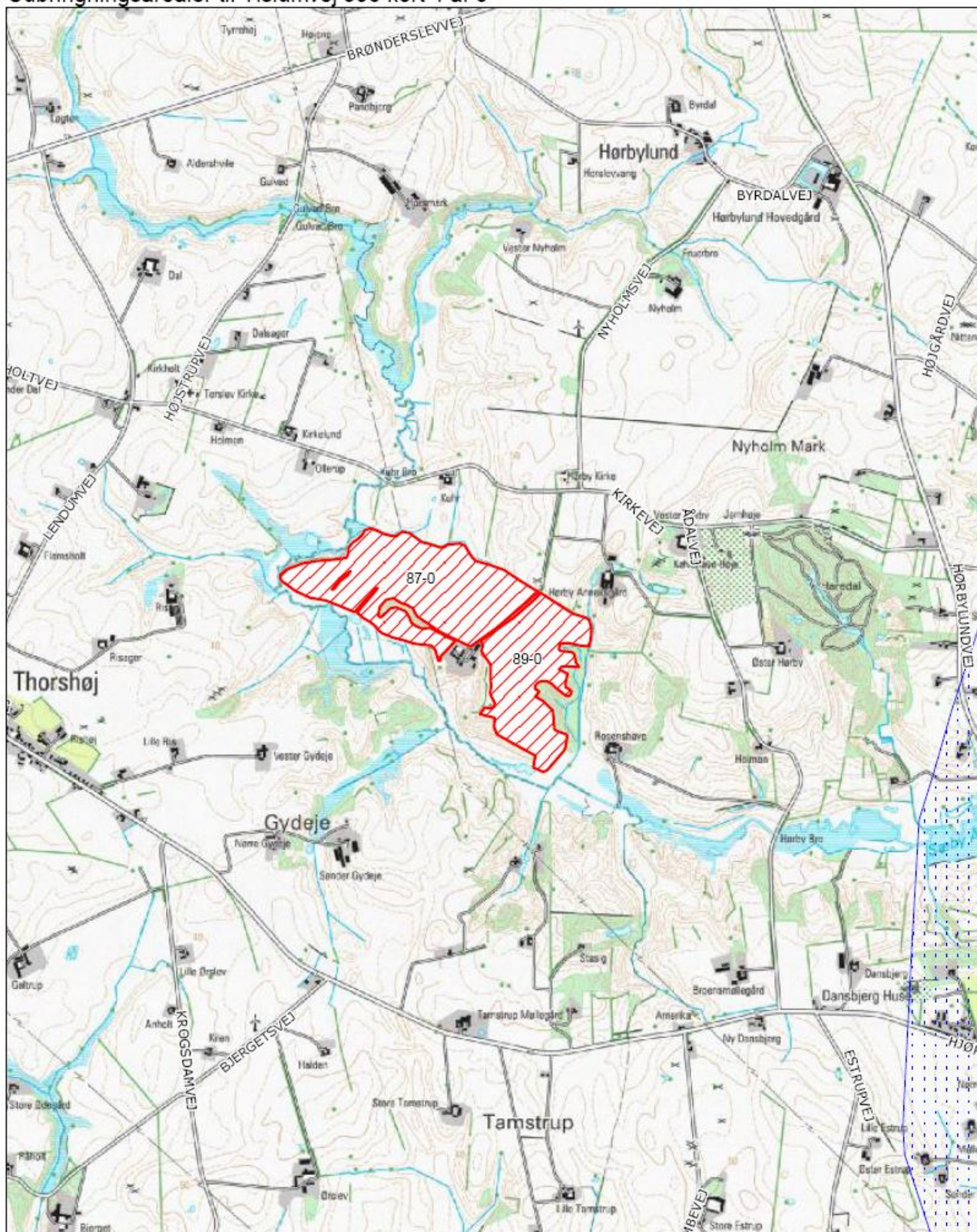

Aftaleudbringningsareal med marknummer

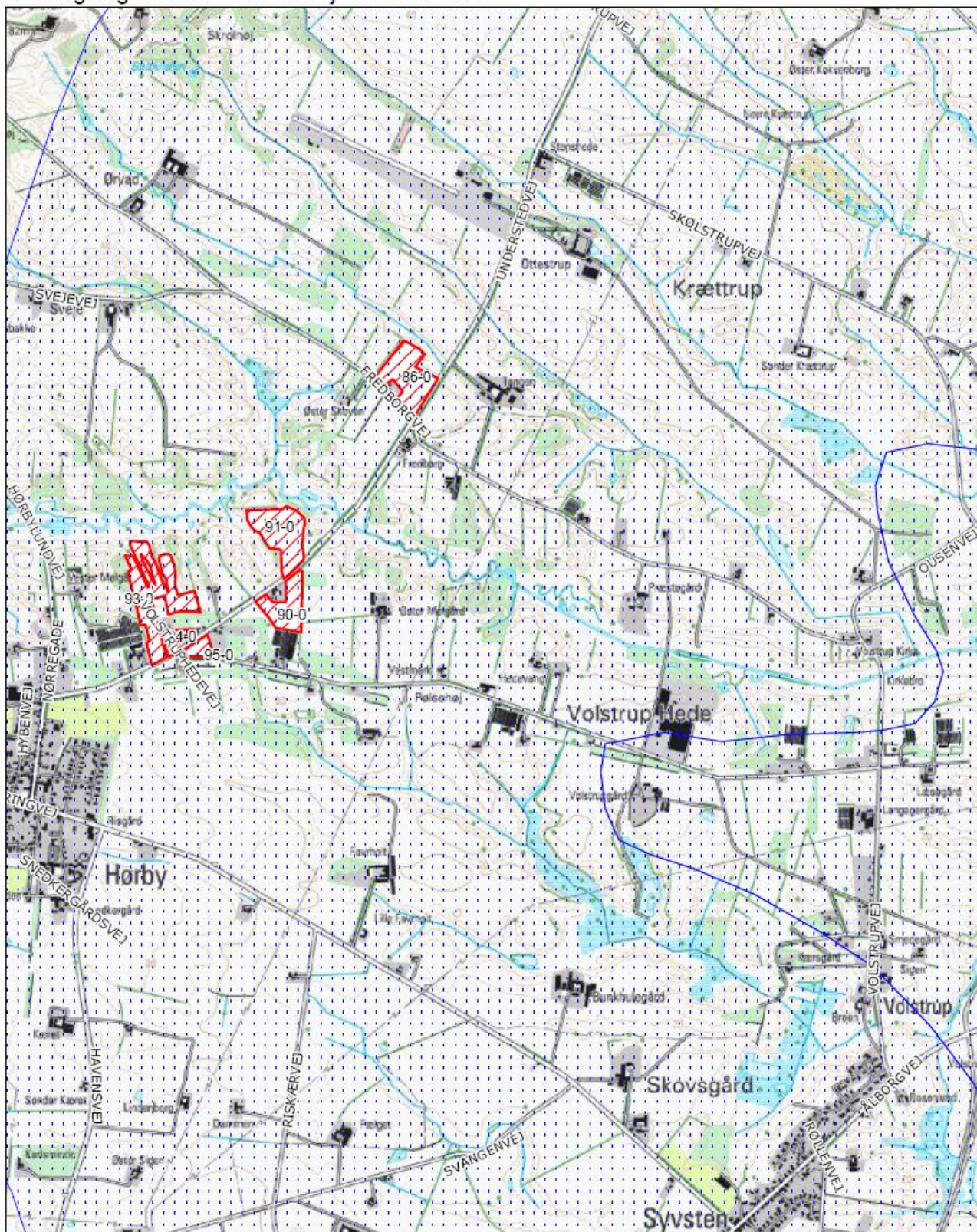
Nitratfølsomt indvindingsområde

Udbringingsarealer til Tislumvej 556 kort 4 af 6

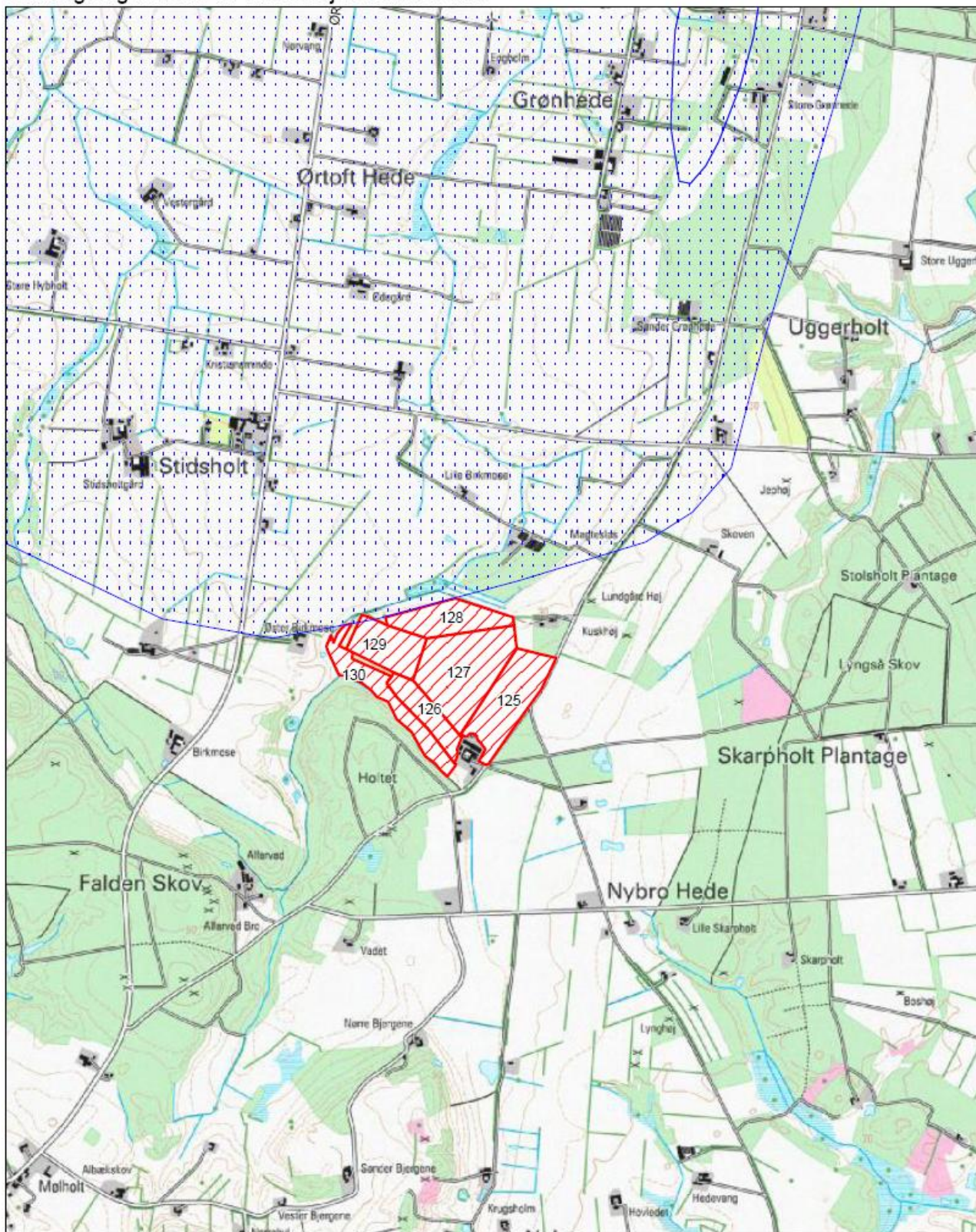
- Ejet og forpagtet udbringingsareal med marknummer
- Aftaleudbringingsareal med marknummer
- Nitratfølsomt indvindingsområde

Udbringingsarealer til Tislumvej 556 kort 5 af 6

- Ejet og forpagtet udbringingsareal med marknummer
- Aftaleudbringingsareal med marknummer
- Nitratfølsomt indvindingsområde

Udbringingsarealer til Tislumvej 556 kort 6 af 6

- 1-0 Ejet og forpagtet udbringingsareal med marknummer
- 300 Aftaleudbringingsareal med marknummer
- Nitratfølsomt indvindingsområde

De mulige konsekvenser for de berørte følsomme områder er nærmere beskrevet og vurderet i de følgende afsnit.

7.3. Vandløb og søer

Hjørring Kommune

Ifølge § 26 stk. 3 i bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. må flydende husdyrgødning ikke udbringes på stejle skrånninger med en hældning på mere end 6° ned mod vandløb, søer over 100 m² eller fjorde inden for en afstand af 20 meter fra vandløbets, søens eller fjordens øverste kant.

Udbringningsarealerne grænser på flere strækninger op til § 3 beskyttede naturområder og vandløb, men skrånere ikke kraftigt ned mod vandløb og naturområder. Udvaskning af fosfat og kvælstof vurderes på denne baggrund ikke at udgøre en betydelig risiko for negativ påvirkning af naturområder og vandløb.

Frederikshavn Kommune

Der er ikke stærkt skrånende arealer ned mod vandløb inden for udbringningsarealerne. Erosion af udbragt husdyrgødning til vandløbene vurderes ikke at udgøre en risiko, under forudsætning af at de lovpligtige bræmmer på min. 2 m i henhold til Vandløbslovens § 69 opretholdes.

7.4. Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag II & IV arter)

Hjørring Kommune

Arter beskyttet ifølge EF-habitatdirektivet bilag IV og II må ikke fanges, slås ihjel eller forstyrres med vilje, og deres levesteder må ikke beskadiges eller ødelægges.

Der er ikke registreret arter omfattet af EF-habitatdirektivets bilag IV og II i nærheden af ejendommen, men enkelte arter omfattet af bilag IV og II kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på arealer omkring ejendommen. Det vurderes på baggrund af Faglig rapport 322 fra DMU samt kommunens kendskab til området at gælde for odder *Lutra lutra*, markfirben *Lacerta agilis* og spidssnudet frø *Rana arvalis*, samt bæklampret *Lampetra planeri*, der er opmærksomhedskrævende og omfattet af EF-habitatdirektivets bilag II.

Kommunen vurderer, at husdyrbruget har en neutral effekt for de nævnte bilag IV og II arter.

Frederikshavn Kommune

En række dyr omfattet af habitatdirektivets bilag IV kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på egnen omkring udbringningsarealerne. På baggrund af faglig rapport nr. 322 fra DMU samt øvrig kendskab til områder vurderes umiddelbart, at det kunne være:

Strandtudse, Løgfrø, Spidssnudet Frø, Markfirben, Odder, Dværgflagermus, Skimmelflagermus, Sydflagermus, Langøret Flagermus, Brunflagermus, Vandflagermus

For flere af flagermusarterne er det vigtigt at bevare gamle hule og revnede træer, løvskove samt ydre og indre skovbryn.

Udvidelsen vurderes at have en neutral effekt for de nævnte arter. Dette tilskrives, at udvidelsen vurderes ikke at medføre nogen ændring i naturtilstanden af nærliggende naturarealer. Potentiel forekomst i området af de nævnte bilag IV-arter vurderes knyttet til områdets beskyttede naturarealer, småskove, vandløb, sten- og jorddiger og udyrkede arealer i øvrigt.

Habitatdirektivet, bilag II arter

Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde ligger omkring 1.100 m sydvest for det nær-

meste udbringningsareal.

Frederikshavn Kommune har ikke kendskab til fund af bilag II arter i området og vurderer at udvidelsen vil have en neutral effekt på bilag II arter indenfor Natura 2000 området.

7.5. Fjord og hav

Vilkår:

7.5.1. På bedriften må ikke anvendes et svinesædskifte, der har et højere udvaskningsindeks end 98 jf. bilag 4

Arealer i Hjørring Kommune

Udledning til Skagerak

6% af udbringningsarealerne afvander til Skagerak. Til dette vandområde stilles der i husdyrmiljøloven ikke maksimale grænser for udledning af kvælstof og fosfor, der rækker ud over de generelle harmoniregler til dette vandområde.

Kommunen har vurderet det aktuelle projekts mulige påvirkninger af de marine dele af habitatområderne H203 (Knudegrund) og H202 (Lønstrup Rødgrund). I udpegningsgrundlagene for de 2 områder ses ikke at være kvælstof- eller fosforfølsomme arter i det marine vandmiljø.

Kommunen vurderer derfor, at der ikke er behov for at stille særlige vilkår til arealer i projektet der afvander til Skagerak, hverken i relation til husdyrloven eller habitatdirektivets forpligtelser.

Udledning til Kattegat – Elling Å opland

207 ha svarende til ca 31% af udbringningsarealerne afvander via Elling Å til Kattegat. Til den nordlige del af Kattegat stilles der i husdyrmiljøloven ikke maksimale grænser for udledning af kvælstof og fosfor, der rækker ud over de generelle harmoniregler til dette vandområde.

Elling Å udløber imidlertid til det kystnære Natura 2000 området "Hirsholmene og Elling Ås udløb" (Habitatområde nr. 4), hvor der ifølge udpegningsgrundlaget findes kvælstoffølsomme arter. Det er kommunens vurdering, at en forøget udledning af kvælstof i oplandet vil kunne medføre en merbelastning af habitatområdet. Det skal bemærkes, at kun en del af det kvælstof, der forlader rodzonen når Kattegat. Der vil ske en større eller mindre reduktion undervejs.

Kommunen skal derfor foretage en vurdering af, om udvidelsen af husdyrbruget i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter vil kunne medføre en væsentlig belastning for udpegningsgrundlaget for habitatområdet. De kvælstoffølsomme elementer i udpegningsgrundlaget ses i bilag 5.

Elling Å har et samlet opland på ca. 14.210 ha. De nævnte udbringningsarealer i åens opland udgør 1,5 %. Kommunen vurderer alene på den baggrund, at projektet i sig selv ikke kan påvirke det marine Natura 2000-område væsentligt.

Ifølge "Analyse af jordbrugserhvervene 2009" (Statsforvaltningen Nordjylland 2009) har der i oplandet til Elling Å været en svagt faldende udvikling i husdyrintensiteten (DE/ha) i perioden 2001-2006. Der er dermed ikke grund til at antage, at anvendelse af de pågældende arealer i sammenhæng med andre projekter kan påvirke de marine Natura 2000-områder væsentligt.

Udledning til Kattegat – Sæby å

70 ha af udbringningsarealerne beliggende i Hjørring svarende til ca.10% afvander via Sæby Å til Kattegat. Til nordlige del af Kattegat stilles der i husdyrmiljøloven ikke maksimale grænser for udledning af kvælstof og fosfor, der rækker ud over de generelle harmoniregler til dette vandområde.

Sæby Å afvander ikke direkte til et af de marine Natura 2000 områder i Kattegat. Det er imidlertid kommunens vurdering, at strømforholdene i Kattegat medfører, at en forøget udledning af kvælstof

fra oplandet vil kunne medføre en merbelastning af det kystnære habitatområde "Aalborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord" (Habitatområde nr. 14), hvor der ifølge udpegningsgrundlaget findes kvælstoffølsomme arter. Det skal bemærkes, at kun en del af det kvælstof, der forlader rodzonen når Kattegat. Der vil ske en større eller mindre reduktion undervejs.

Kommunen skal derfor foretage en vurdering af, om udvidelsen af husdyrbruget i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter vil kunne medføre en væsentlig belastning for udpegningsgrundlaget for habitatområdet. De kvælstoffølsomme elementer i udpegningsgrundlaget ses i bilag 6.

Frederikshavn Kommune har vurderet udbringningsarealer beliggende i Frederikshavn Kommune der afvander til Sæby å (se nedenstående). Hjørring Kommune er enig i denne vurdering og at den også er gældende for udbringningsarealerne beliggende i Hjørring Kommune som afvander til Sæby å.

Arealer i Frederikshavn Kommune

Hovedparten af arealerne afvander via Sæby Å til Kattegat. På grund af strømforholdene i Kattegat, vurderer kommunen, at der sker en udpræget opblanding af vandene og at der derfor generelt skal foretages en vurdering efter habitatdirektivet for projektets eventuelle påvirkning af de marine Natura 2000-områder i Kattegat.

Udpegningsgrundlaget for Natura2000-områderne i Kattegat er bl.a. arter af sæl, odder, terner og trækfugle samt forskellige marine naturtyper. Det er vurderet af miljøcenter Aalborg, at en forøget næringsstofbelastning kan mindske fødegrundlaget i form af fisk, snegle, muslinger, krebsdyr, bundvegetation m.v. for de pågældende arter. Det er endvidere vurderet, at ændringer i næringsstofindholdet kan ændre artssammensætningen, størrelse og udbredelse af bundflora og -fauna i en række af de marine naturtyper der indgår i udpegningsgrundlaget.

Ifølge basisanalyserne er det usikkert om effekterne af vandmiljøplanerne I-III vil sikre Natura 2000-områderne i Kattegat en gunstig bevaringsstatus.

Husdyrlovens fastlæggelse af nitrat- og fosforklasser, sikrer de oplande, hvor der er størst risiko for kvælstof- og fosforbelastning til sårbare recipienter.

Basisanalyserne indgår som eksisterende viden i det grundlag husdyrlovens nitrat- og fosforklasser bygger på. Kommunen har ikke yderligere viden om sårbarheden af Kattegat, som giver anledning til at vurdere, at det aktuelle opland har en væsentlig større sårbarhed, end forudsat ved fastlæggelsen af husdyrlovens beskyttelsesniveauer.

Det vurderes, at projektet ikke i sig selv kan give anledning til væsentlig påvirkning af det marine Natura2000 område.

Med hensyn til kumulativ effekt har der ifølge Analyse af jordbrugserhvervene 2009 (Statsforvaltningen Nordjylland) i de pågældende oplande været uændret eller meget svagt stigende udvikling i dyretryk i perioden 2001-2006. Der er dermed ikke grund til at antage at anvendelse af de pågældende arealer i sammenhæng med andre projekter kan påvirke de marine Natura2000 områder væsentligt.

Det er Frederikshavn kommunes samlede vurdering, at projektets udledning af kvælstof og fosfor til Kattegat hverken i sig selv eller sammen med andre kilder og projekter i området vil have en væsentlig indvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000 områderne i Kattegat.

FOSFOR

Ingen af udbringningsarealerne afvander til Natura-2000 vandområder, der er overbelastet med fosfor. Der stilles derfor ikke særlige vilkår til overskuddet af fosfor på bedriften.

Det er kommunens samlede vurdering, at de anførte vilkår sikrer, at projektets udledning af kvælstof og fosfor til havet hverken i sig selv eller sammen med andre kilder og projekter i området vil have en væsentlig indvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000 områderne 4 og 14.

7.6. Grundvand

Vilkår:

7.6.1. På bedriften skal der hvert år i markerne beliggende i nitratfølsomt område (mark nr. 1001, 6-0, 6-1, 4-0, 4-1, 5-0, 86-0, 90-0, 91-0, 93-0, 94-0, 95-0, 129) være 1,89 % efterafgrøder, svarende til ialt 1,32 ha – ud over de til en hver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder. Efterafgrøderne skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning. Hverken de ekstra efterafgrøder eller efterafgrøder som følge af de generelle krav, der placeres i markerne i nitratfølsomt område, må erstattes af "grønne marker".

Ovennævnte marker ca. 70 ha af udbringningsarealerne er beliggende i eller delvist i nitratfølsomt indvindingsområde.

Husdyrgodkendelsesloven fastlægger, at hvis der forligger en indsatsplan for grundvandsbeskyttelse, der omfatter et projekts udbringningsarealer, skal retningslinjer heri være styrende for miljøgodkendelse af projektet. Der er ingen af de nævnte arealer, der ligger i et indsatsplanområde.

Arealer i nitratfølsomt indvindingsområde

Husdyrgodkendelsesloven stiller krav om, at udvaskningen fra udbringningsarealer i sådanne områder ikke må øges fra nudrift til ansøgt produktion, hvis den i nudriften er over 50 mg nitrat/liter.

Beregningerne i Miljøstyrelsens ansøgningsssystem viser, at udvaskningen af nitrat fra de 70 ha ikke øges fra nudrift til ansøgt produktion. Lovens krav er dermed opfyldt på dette punkt, forudsat at vilkår 7.6.1. overholdes.

8. BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)

Gennem Husdyrloven pålægges den enkelte landmand at redegøre for brugen af BAT - bedst tilgængelig teknologi.

BAT er berørt i flere af de tidligere afsnit, og der er evt. formuleret vilkår i relation til EU-direktivets krav herom. EU-kommissionens referencedokument om BAT for intensiv svine og fjerkræhold fra 2003 (benævnt "BREF") suppleret med de danske BAT-byggeblade er benyttet som værktøj til beslutningstagning vedrørende BAT.

Der skal redegøres for følgende 6 områder: staldindretning, foder, opbevaring/behandling af husdyrgødning, udbringning af husdyrgødning, forbrug af vand og energi, management,. Såfremt der i eksisterende stalde anvendes stald teknologier, der ikke kan betegnes som BAT, skal der redegøres for hvornår disse staldafsnit renoveres således at de lever op til BAT. Der skal endvidere redegøres for evt. fravalg af oplagte teknologier.

I dette kapitel gives en samlet beskrivelse og konklusion vedr. BAT. Ansøgers redegørelser vedr. fravalg af BAT samt en beskrivelse af management og egenkontrol præsenteres. Ansøgers redegørelse er gengivet i *kursiv*

Fravalg af forsuring:

Forsuringsanlæg er fravalgt, da anlægget ikke er driftssikkert og det kan skabe store lugtgener fra gylletankene og ved udkørsel af gyllen. Det anses ikke som hensigtsmæssigt at øge lugtproblemer ved udkørsel af gylle og slet ikke når det er op ad byzone. Den manglende driftssikkerhed betyder i en del tilfælde at anlægget aldrig kommer ordentligt i drift. Der er ikke lavet en økonomisk betragtning af forsuringsanlæg med søer og smågrise kun slagtesvin.

Gylleforsuringsanlæg kan etableres i eksisterende stalde, men producenten anbefaler det ikke generelt. Ved uhensigtsmæssig rørføring kan der dannes luftlommer, hvorved forsuren ikke virker optimal. Ydermere kan der være risiko for dannelse af giftig svovlbrinte.

Med det aktuelle produktionsanlæg er det ikke muligt at installere forsuring i alle staldafsnit.

Gylleforsuring er ligeledes fravalgt på grund af risiko for lugtgener. Erfaringer med forsuringsanlæg fra andre ejendomme har vist at der er en risiko for forværring af lugtgener på ejendomme hvor der sker en opblanding af forsuret gylle med ikke-forsuret gylle. Idet husdyrgødning fra ejendommen skal opblandes med gylle fra andre produktioner vil det således være nødvendigt at have et sådant anlæg på alle ejendomme. Det vil dreje sig om mindst to yderligere anlæg.

Fravalg af luftrensning

Luftrensning er fravalgt, da det vil kræve store ombygninger at implementere luftrensning. Luftrensning har ligesom forsuringsanlægget store problemer med driftssikkerheden. Det skyldes tilstopning af filtre. Denne tilstopning er større ved søer og smågrise, da der er mere støv i luften. Der er således ikke lavet en BAT-vurdering på luftrensning ved søer og smågrise.

Fravalg vedr. fodring

Benzoesyre til smågrise er fravalgt, da det giver en dels håndterings problemer i forhold til at blande foder. Tilsætning af benzoesyre giver en reduktion på 194 kg N. Der er i stedet valgt at reducere i antal FE ved søerne i stedet. Hvorvidt benzoesyre er BAT er ikke endeligt afklaret og det er derfor ikke muligt at finde økonomiske betragtninger for benzoesyre.

Egenkontroller

I forbindelse med udvidelsen af bedriften er der udarbejdet et forslag til egenkontrol af driften. Kontrollen vil omfatte følgende punkter.

Rengøring:

- Udmugning i stalde for at minimere ammoniakfordampningen.
- Vask og fejning af gange for at sikre et højt hygiejne niveau og minimer støvgener.
- Periodelvis rengøring af stier for at minimer støvgener.

Vand:

- Tilsyn af drikkekar, -kopper eller -ventiler m.m. for lækager.

Ventilering:

- Alarmanlæg kontrolleres/afprøves.
- Rengøring af ventilationsanlæg
- Kontrol af temperatur- og fugtighedsmålere
- Generel vedligeholdelse og kontrol af ventileringsystem efter fabrikantens anvisning.

Foderformalings- og blandingsanlæg:

- Kontrol af kileremme, kileremmeskiver
- Kædetræk renses og smøres

Gene-/forureningsforanstaltninger:

- Generel vedligeholdelse og kontrol af tekniske systemer efter fabrikantens anvisning.

Registrering af:

- Elforbrug
- Foderforbrug (E-kontrol)

- Forbrug af fyringsolie
- Sprøjtejournal
- Medicinforbrug og type af medikamenter
- Opbevaring af indlægssedler på foder

Miljømæssige foranstaltninger:

- Teltoverdækken
- Renholdelse af stier

Management

Bedriften bliver drevet efter de principper der er opstillet i begrebet "godt landmandskab". Begrebet "godt landmandskab" indeholder en målsætning om inddragelse af principperne for integreret produktion. Hensynet til de mere bløde værdier bliver derved en integreret del af planlægningsprocessen. De bløde værdier er i denne sammenhæng defineret som etisk betingede hensyn, herunder hensyn til medarbejdere, naboerne til bedriften, forbrugerne samt til husdyrvelfærd, naturen, landskabet og miljøet. Ved anvendelse af denne helhedsorienterede managementform forventes kravene fra det omgivende samfund at blive efterlevet, sideløbende med de økonomiske krav.

Grisene leveres i øvrigt til Danish Crown, og produktionen lever derfor op til den "code of practice", der er udformet af slagteriet.

I henhold til BREF (2003) er det BAT at uddanne bedriftens personale, at registrere energi- og resourceforbrug samt forbrug og anvendelse af handels- og husdyrgødning. Endvidere at have procedurer for at sikre ren- og vedligeholdelse af bygninger og inventar, at planlægge gødning af markerne korrekt samt at have nødfremgangsmåde ved evt. uheld.

Kommunen har med baggrund i ansøgers redegørelse for staldindretning, foder, opbevaring/ behandling af husdyrgødning, udbringning af husdyrgødning, forbrug af vand og energi, management og egenkontrol vurderet, at det ansøgte lever op til niveauet for BAT for en ejendom med den pågældende husdyrproduktion og størrelse med de vilkår der er stillet i denne godkendelse. BAT vurderingen omfatter også de eksisterende stalde.

Det skal bemærkes, at BAT-vurderingen er foretaget som en selvstændig vurdering uden hensyn til om beskyttelsesniveauerne i husdyrmiljøloven er overholdt.

Samlet for de eksisterende stalde er det vurderet, når der tages hensyn til staldenes alder og bygningsmæssige stand, samt proportionalitet mellem miljøeffekt og omkostninger, at der ikke er behov for at stille yderligere vilkår til BAT i perioden frem til første revurdering af denne godkendelse.

9. ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIVET

9.1. Alternative løsninger

Der er en rimelig stor produktion på ejendommen i forvejen. Det vil derfor af hensyn til pasning og logistik være mest optimalt at placere en udvidelse i forbindelse med det eksisterende produktionsanlæg. Der er ingen alternativer til placering, hvis produktionen skal være samlet, da en udvidelse mod øst eller vest vil betyde at der bygges tæt til naboer. Ligeledes er arealet mod øst og vest kupe-ret, så der skal ændres en del på terræn og dermed vil ejendommen blive mere synlig fra offentlig vej. Stuehuset ligger mod nord hvorfor en udvidelse mod nord heller ikke er mulig.

Kommunen vurderer samlet set, at de behandlede alternativer ikke er bedre end det ansøgte projekt.

9.2. 0-alternativet

O-alternativet er den situation, hvor bedriften fortsætter "uændret", dvs. uden at det ansøgte projekt gennemføres. Ansøger vurderer selv 0-alternativet således:

0-alternativet er lig med den eksisterende produktion. En statisk tilstand er oftest ikke et udtryk for noget positivt, da der er ensbetydende med at hjulene er gået i stå. Dette er også tilfældet i landbruget. Det er derfor uundgåeligt, at landbruget hele tiden ændres i takt med omgivelserne.

I alle virksomheder er der løbende krav til at tilpasse og optimere driften efter markedsforholdene. Inden for landbrugerhvervet er det en realitet, at landmanden står over for faldende afregningspriser i forhold til inflationen samtidigt med, at omkostningerne stiger. Der skal således produceres et stadig stigende antal enheder for at overleve økonomisk. Derfor vil det være uundgåeligt, at produktionen løbende skal optimeres og udvides.

Hvis produktionen ikke optimeres, smuldrer det økonomiske grundlag for virksomheden. Et konstant produktionsniveau er reelt en begyndende afvikling af produktionen med de personlige, samfundsmæssige og landskabelige konsekvenser, det giver. Samfundsmæssigt vil 0-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser dels på slagterierne, men også i de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer m.m.), og som følge af dette må det kunne forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes.

Det er kommunens vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, der kommer som følge af udvidelsen på Tislumvej 556 ikke påvirker lokalområdet i negativ retning, se nærværende miljøgodkendelse.

Med hensyn til nabogener set i forhold til 0-alternativet kontra udvidelsen bedriften, er det kommunens vurdering, at udvidelsen ikke vil betyde væsentlig større gener for naboerne omkring 'gården' end ved den nuværende produktion – jf. kapitel 6 om lugt-, støj- og fluegener samt lysforhold.

Hirtshals den dato 06.01.2011

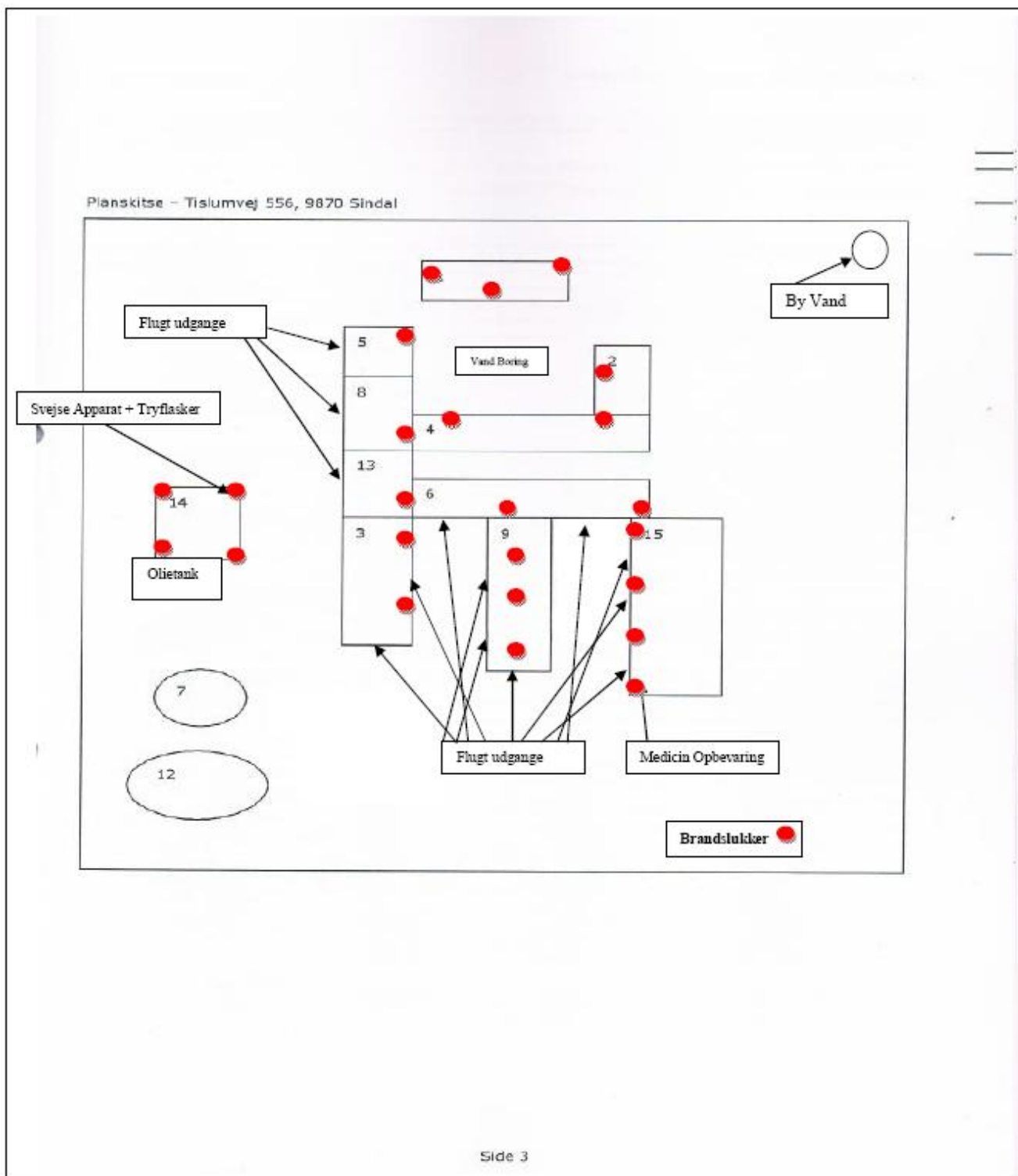
Carsten Winther

Teknik & Miljø

Team Erhverv

10. BILAG

Bilag 1. Oversigtskort fra beredskabsplanen

Bilag 2. Detaljeret vurdering af påvirkninger af naturområder (Hjørring Kommune)**Naturudtalelse vedr. ansøgning om udvidelse (§ 12)
Tislumvej 556**

Hjørring Kommunes vurdering af udvidelsens påvirkning af naturen herunder beregninger af ammoniakafsætning omfatter hele husdyrbruget, dvs. både eksisterende og nye anlæg, da husdyrbruget allerede har en miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelsesloven, men udvidelsen kan ikke adskilles fra den eksisterende produktion.

Den samlede belastning fra stald og lager er i nudrift 3.438 kg N/år og i ansøgt drift 8.273 kg N/år. Udvidelsen af bedriften medfører således en øget fordampning af ammoniak fra stalde og lagre på 4.835 kg N/år. Ammoniakfordampning i forbindelse med udbringning af husdyrgødning indgår ikke i beregningerne.

Natura 2000

Habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, og habitatbekendtgørelsen § 7, stk. 1 og 2, og § 8, stk. 6 indebærer, at der skal foretages en vurdering af, om den samlede ammoniakbelastning fra ejendommen risikerer at have en negativ effekt på bevaringsmålsætningen for habitatområdet.

Der ligger ingen Natura 2000 områder indenfor ejendommen. Nærmeste Natura 2000 område er Tislum Møllebæk (EF-habitatområde 215), der ligger omkring 2,9 km nord for husdyrbruget.

Udbringningsarealerne er hovedsagligt placeret syd og øst for husdyrbruget. Nærmeste Natura 2000 område er Tislum Møllebæk, der ligger omkring 1,0 km nord for det nordligste udbringningsareal.

Da ejendommen ikke omfatter arealer indenfor internationale naturbeskyttelsesområder, vurderer Kommunen, at ammoniakfordampning igennem luftbåren ammoniak umiddelbart er den eneste potentielle påvirkning af terrestriske naturtyper og arter, der er udpegningsgrundlag for det nævnte Natura 2000 område.

Området (naturpunkt 5) er i kraft af sin størrelse og rige flora af regional betydning. Dette gælder især de sure overdrevsarealer, der er det sidste registrerede voksested for Hvid Sækspore i Nordjylland. Hvid Sækspore er registreret i område i august 2007 og i juni-juli 2008. Hvid Sækspore er rødlistede som kritisk truede (CR) og er ekstrem følsom over for næringsstofbelastning.

Udover Hvid Sækspore er der registreret en række arter, der er følsomme over for næringsstofbelastning. Det gælder bl.a. Purpur-Køllesvamp, der er rødlistede som moderat truet (EN), Alm. Mælkeurt og Skov-Gøgelilje, Tormentil og Kattefod, der alle meget til ekstrem følsomme over for næringsstofbelastning.

Purpur-Køllesvamp er ligeledes meget sjælden i Danmark og udelukkende kendt fra biologiske meget værdifulde overdrev og skovenge med lang kontinuitet. Purpur-Køllesvamp er registreret i området den 2. september 2009. En væsentlig trussel for Purpur-Køllesvamp er således næringsstofbelastning bl.a. i form af ammoniakafsætning fra luften.

Området er i Kommuneplan 2009 udpeget som særlig værdifuldt naturområde og økologisk forbindelse.

Arealet vurderes på baggrund af ovennævnte at have høj målsætning og stor værdi for Hjørring Kommune. Tålegrænsen for surt overdrev vurderes derfor at være 10,0 – 12,5 kg N/ha per år. Den

generelle baggrundsbelastning i området er ifølge DMU beregnet til 12,8 kg N/ha per år. Den øvre tålegrænse for naturtypen er således overskredet alene ved den generelle baggrundsbelastning.

Området plejes af Hjørring Kommune netop med henblik på at forbedre forholdene for især Hvid Sækspore.

Hjørring Kommune vurderer på ovennævnte baggrund, at den samlede afsætning af ammoniak fra stald og lager ikke må overstige 0,2 kg N/ha per år, hvis arealerne skal opretholde gunstig bevaringsstatus og effekten af naturplejen skal opretholdes. Den samlede afsætning af ammoniak fra stald og lager er beregnet til 0,1 kg N/ha per år.

Kommunen vurderer, at udvidelsen har en neutral effekt på Natura 2000 området, da den samlede afsætning af ammoniak fra stald og lager er under 0,2 kg N/ha/år hvilket ifølge Miljøstyrelsens IT-vejledning fra juli 2010 betyder at belastningen af habitatområdet er så lav, at det ikke vil kunne skade området.

Bilag IV og II arter

Arter beskyttet ifølge EF-habitatdirektivet bilag IV og II må ikke fanges, slås ihjel eller forstyrres med vilje, og deres levesteder må ikke beskadiges eller ødelægges.

Der er ikke registreret arter omfattet af EF-habitatdirektivets bilag IV og II i nærheden af ejendommen, men enkelte arter omfattet af bilag IV og II kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på arealer omkring ejendommen. Det vurderes på baggrund af Faglig rapport 322 fra DMU samt kommunens kendskab til området at gælde for odder *Lutra lutra*, markfirben *Lacerta agilis* og spidssnudet frø *Rana arvalis*, samt bæklampret *Lampetra planeri*, der er opmærksomhedskrævende og omfattet af EF-habitatdirektivets bilag II.

Kommunen vurderer, at husdyrbruget har en neutral effekt for de nævnte bilag IV og II arter.

Arter beskyttede efter Rødlister, Gullister, Bern- og Bonn-konventionen

Danmark har et internationalt ansvar for at værne om (beskytte) arter beskyttet ifølge den danske Rød- og Gullister. For at beskytte deres fortsatte eksistens må de ikke fanges, slås ihjel eller forstyrres med vilje, og deres levesteder må ikke beskadiges eller ødelægges.

Arter opført på Bonn-konventionens liste I og Bern-konventionens liste II og III har Danmark ligeledes et internationalt ansvar for at beskytte. For at beskytte deres fortsatte eksistens må de ikke fanges, slås ihjel eller forstyrres med vilje, og deres levesteder må ikke beskadiges eller ødelægges.

Der er ikke registreret arter omfattet af Rød- og gullisten samt Bonn- og Bern-konventionen i nærheden af ejendommen, men enkelte arter omfattet af nævnte lister kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på arealer omkring ejendommen.

Kommunen vurderer, at husdyrbruget har en neutral effekt for de nævnte liste arter.

Beskyttet natur efter naturbeskyttelseslovens § 3

Naturbeskyttelseslovens § 3 beskytter overdrev, heder, moser, enge, strandenge, strandsumpe, søer og vandløb mod ændringer i tilstanden.

Beskyttelsen gælder for alle de beskyttede naturtyper bortset fra søer og vandløb, hvis de har en minimumsstørrelse på 2.500 m² i sammenhængende areal. Beskyttelsen gælder for søer på 100 m² eller derover. De beskyttede vandløb er udpeget af de tidligere amtsråd og godkendt af miljøministeren.

Arealer, der er mindre end 2.500 m², er omfattet af beskyttelsen, hvis de indgår en mosaik af naturtyper med et samlede areal på 2.500 m².

● Målsætning af arealer beskyttet efter § 3

I Hjørring Kommune er arealer beskyttede efter Naturbeskyttelseslovens § 3 tildelt en målsætning efter, hvor værdifulde de er for at kunne opretholde en rig og varieret natur med gode muligheder for spredning af dyr og planter i Kommunen.

Målsætningssystemet bygger dels på et strukturindeks, dels et botanisk indeks. Strukturindekset indeholder en vægtning af parametre som vegetationsstruktur, afgræsning og drift samt naturtypekarakteristiske strukturer. Det botaniske artsindeks bygger på en vægtning af den enkelte arts score samt områdets artssammensætning og diversitet. Arterne inddeles i typiske arter, positive og særligt positive arter samt problematiske arter.

Herudover indgår en række plan forhold i et areals målsætning. Det gælder områdets:

- Værdi som regionalt og lokalt naturområde
- Værdi som levested for fredede eller rødlistede arter af planter og dyr
- Værdi som yngle- og rasteområde for bilag IV-arter, der er beskyttede efter habitatdirektivet
- Værdi som økologisk forbindelse
- Værdi som kulturmiljø

Arealer, der ikke er beskyttede efter § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, vurderes nærmere, hvis merbelastningen med ammoniak er over 0,5 kg N/ha per år eller der på eller tæt ved arealerne er registreret følgende:

- Natura 2000
- Bilag IV-arter
- Bilag II-arter
- Botanisk lokalitet med et særligt værdifuldt naturindhold
- Rødliste arter, fredede planter og dyr eller andre liste arter
- Kommunal naturpleje
- Besigtigelsesnotater, der viser at et areal har et særligt naturindhold

● Kumulativ effekt i forhold til N-belastning

Der er ikke andre ejendomme med dyrehold større end 75 DE indenfor 1000 meter af naturpunkterne. Kommunen vurderer, at der ikke er en kumulativ effekt med hensyn til deposition af ammoniak i de nærliggende naturområder.

Det kan ikke udelukkes, at der med tiden sker forringelser af de nærliggende naturområder, hvis der kommer flere udvidelser af ejendomme indenfor 1000 meter af naturområderne.

● N-belastning

Den samlede belastning fra stald og lager er i nudrift 3.438 kg N/år og i ansøgt drift 8.273 kg N/år. Udvidelsen af bedriften medfører således en øget fordampning af ammoniak fra stalde og lagre på 4.835 kg N/år. Beregningen er foretaget med de forudsætninger, der fremgår af ansøgningen.

I nærheden af ejendommen er der registreret overdrev beskyttede efter § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug samt flere overdrev, moser, kultur- og naturenge, søer og vandløb beskyttede efter Naturbeskyttelseslovens § 3. Overdrev er den mest følsomme naturtype for ammoniakdeposition indenfor husdyrbrugets nærområde (Fig. 1).

Merdepositionen i 6 udvalgte naturpunkter (1-6) er beregnet til 0,0 – 4,6 kg N/ha per år (Tabel I).

Naturpunkt 1:

Et Fredet hede og overdrev, som er omfattet af Naturbeskyttelsesloven § 3. Det betyder, at arealet ikke må udsættes for aktiviteter, der kan medføre tilstandsændringer. Ved udvidelsen tilføres 0,1 kg N/ha per år. Der er ikke kumulativ effekt, da der ikke er andre husdyrbrug med mere end 75 DE indenfor 1000 meter.

Det fredede område indeholder store biologiske interesser, og plante- og dyrelivet er usædvanligt artsrigt. Områdets hedeareal er af en særlig naturtype, som er i stærk tilbagegang. En mindre mose udgør et væsentligt biotopområde, og lyselskende plantesamfund hører til de mest truede naturtyper i Danmark. Dele af området er under stærk tilgroning, og det er nødvendigt med omfattende plejeforanstaltninger for at sikre områdets biologiske variation. Fredningsnævnet finder at området har stor videnskabelig værdi. Af fredningskendelsen fremgår det, at der skal lægges vægt på at opretholde lysåbne naturlokaliteter. De fredede arealer må ikke tilføres gødning.

Tålegrænsen for naturtypen vurderes på denne baggrund at være 10,0 – 12,5 kg N/ha per år. Den generelle baggrundsbelastning i området er ifølge DMU 13,4 kg N/ha per år. Tålegrænsen er således overskredet ved den generelle baggrundsbelastning.

Med baggrund i ovennævnte vurderer Hjørring Kommune, at der skal fastsættes skærpede vilkår jf. bilag 4 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Arealet beskyttes hermed svarende til lovens krav for et §7 område.

Det betyder, at merbelastningen maksimalt må være 0,7 kg N/ha da der ikke er kumulativ effekt fra andre ejendomme indenfor 1000 meter fra naturområdet.

Det ansøgte projekt medfører en merbelastning på 0,1 kg N/ha hvilket Hjørring Kommune vurderer som en uvæsentlig merbelastning, der ikke vil føre til en biologisk tilstandsændring af hede og overdrevet.

Naturpunkt 2:

Overdrev over 2,5 ha og dermed et § 7 areal, som ved udvidelsen tilføres 0,3 kg N/ha per år. Den beregnede merbelastning overskrider således ikke den tilladte merbelastning på 0,7 kg N/ha per år for § 7 områder, som er gældende, når der ikke, som her, er en kumulativ effekt. Der er på arealet ikke registreret bilagsarter, fredede dyr og planter eller botanisk lokalitet. Tålegrænsen vurderes på denne baggrund at være 12,5 – 17,5 kg N/ha per år. Den generelle baggrundsbelastning i området er ifølge DMU 13,4 kg N/ha per år. Tålegrænsen er således ikke overskredet ved den generelle baggrundsbelastning.

En tilførsel på 0,3 kg N/ha per år må derfor betragtes som en mindre væsentlig merbelastning.

Naturpunkt 3:

Overdrev over 2,5 ha og dermed et § 7 areal, som ved udvidelsen tilføres 0,7 kg N/ha per år. Den beregnede merbelastning overskrider således ikke den tilladte merbelastning på 0,7 kg N/ha per år for § 7 områder, som er gældende, når der ikke, som her, er en kumulativ effekt. Der er på arealet ikke registreret bilagsarter, fredede dyr og planter eller botanisk lokalitet. Tålegrænsen vurderes på denne baggrund at være 12,5 – 17,5 kg N/ha per år. Den generelle baggrundsbelastning i området er ifølge DMU 13,4 kg N/ha per år. Tålegrænsen er således ikke overskredet ved den generelle baggrundsbelastning.

En tilførsel på 0,7 kg N/ha per år må derfor betragtes som en mindre væsentlig merbelastning.

Naturpunkt 4:

Et overdrev, som er omfattet af Naturbeskyttelsesloven § 3. Det betyder, at arealet ikke må udsættes for aktiviteter, der kan medføre tilstandsændringer. Ved udvidelsen tilføres 0,3 kg N/ha per år. Der er ikke kumulativ effekt, da der ikke er andre husdyrbrug med mere end 75 DE indenfor 1000 meter.

Arealet ligger i område udpeget til værdifuldt naturområde i Kommuneplan 2009. Der er på arealet ikke registreret bilagsarter, fredede dyr og planter eller botanisk lokalitet. Arealet vurderes derfor at have en tålegrænse på 12,5 – 17,5 kg N/ha per år.

Den generelle baggrundsbelastning i området er ifølge DMU 13,4 kg N/ha per år. Tålegrænsen er således ikke overskredet ved den generelle baggrundsbelastning.

En tilførsel på 0,3 kg N/ha per år må derfor betragtes som en mindre væsentlig merbelastning.

Naturpunkt 6:

En Sø over 100 m², som er omfattet af Naturbeskyttelsesloven § 3. Det betyder, at søen ikke må udsættes for aktiviteter, der kan medføre tilstandsændringer. Ved udvidelsen tilføres 4,6 kg N/ha per år (0,23 mg N l⁻¹). Der er ikke kumulativ effekt, da der ikke er andre husdyrbrug med mere end 75 DE indenfor 1000 meter.

Søen ligger i område udpeget til værdifuldt naturområde i Kommuneplan 2009. Der er ved søen ikke registreret bilagsarter, fredede dyr og planter eller botanisk lokalitet. Søen vurderes at have en tålegrænse på 1,2 mg N l⁻¹.

Den forøgede tilførsel sammen med baggrundsbelastningen vurderes dermed ikke at overskride tålegrænsen for naturtypen, da baggrundsbelastningen er 13,4 kg N/ha per år (0,67 mg N l⁻¹).

En tilførsel på 4,6 kg N/ha per år må derfor betragtes som en mindre væsentlig merbelastning.

● **Udbringingsarealer i forhold til beskyttede naturarealer**

Udbringingsarealerne støder op til § 3 beskyttet overdrev og eng. Disse arealer vurderes ikke at blive yderligere belastet i forbindelse med den ansøgte udvidelse, da husdyrtrykket både i nudrift og ansøgt drift er 1,4 DE/ha.

Kulturenge må kun anvendes som udbringingsarealer, hvis de er anvendt som dette inden 1992 og intensiteten for udbringning ikke øges.

Randpåvirkning som følge af sprøjtning og gødskning af de beskyttede arealer, der grænser op til udbringingsarealerne ses allerede i dag, og vil ikke ændres med den påtænkte udvidelse.

● **Stærkt skrående arealer**

Ifølge § 26 stk. 3 i bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. må flydende husdyrgødning ikke udbringes på stejle skrånninger med en hældning på mere end 6° ned mod vandløb, søer over 100 m² eller fjorde inden for en afstand af 20 meter fra vandløbs, søens eller fjordens øverste kant.

Udbringingsarealerne grænser på flere strækninger op til § 3 beskyttede naturområder og vandløb, men skrånere ikke kraftigt ned mod vandløb og naturområder. Udvaskning af fosfat og kvælstof vurderes på denne baggrund ikke at udgøre en betydelig risiko for negativ påvirkning af naturområder og vandløb.

Forhold i forbindelse til Kommuneplanen

Ejendommen har arealer indenfor områder udpeget som særlig værdifuldt naturområde, værdifuldt naturområde eller økologiske forbindelse efter Kommuneplan 2009.

I områder udpeget som særlig værdifuldt naturområde, skal kommunen sikre, at der ikke sker arealanvendelsen eller ændringer af tilstanden, der begrænser natur- og landskabsværdier. Endvidere skal beskyttelsen af eksisterende natur fremmes, og der skal skabes sammenhæng mellem de enkelte naturområder, jf. retningslinje 2.3.3 i kommuneplan 2009.

I områder udpeget som værdifuldt naturområde må arealanvendelsen ikke forringe muligheden for at opfylde naturkvaliteten for områdets naturtyper, der er fastlagt efter principperne i kommunens naturplanlægningssystem, jf. retningslinje 2.3.4 i kommuneplan 2009.

I økologiske forbindelser skal levesteder for planter og dyr sikres og det skal sikres at barrierer for spredning af planter og dyr så vidt muligt undgås, jf. retningslinie 2.3.7 i Kommuneplan 2009.

Merbelastningen i forbindelse med udvidelse af husdyrbruget vurderes ikke at i modstrid med retningslinjerne i Kommuneplanen.

Fredninger

Nærmeste fredede område med ammoniakfølsom natur er Fredningen ved Magersholt (naturpunkt 1), der ligger omkring 2,1 km syd for husdyrbruget. Kommunen vurderer, at ammoniakfordampning derfor er eneste potentielle påvirkning fra udvidelsen.

Merdeposition fra udvidelsen er beregnet til 0,1 kg N/ha per år.

Det fredede område indeholder store biologiske interesser, og plante- og dyrelivet er usædvanligt artsrigt. Områdets hedeareal er af en særlig naturtype, som er i stærk tilbagegang. En mindre mose udgør et væsentligt biotopområde, og lyselskende plantesamfund hører til de mest truede naturtyper i Danmark. Dele af området er under stærk tilgroning, og det er nødvendigt med omfattende plejeforanstaltninger for at sikre områdets biologiske variation. Fredningsnævnet finder at området har stor videnskabelig værdi. Af fredningskendelsen fremgår det, at der skal lægges vægt på at opretholde lysåbne naturlokaliteter. De fredede arealer må ikke tilføres gødning.

Tålegrænsen for naturtypen vurderes på denne baggrund at være 10,0 – 12,5 kg N/ha per år. Den generelle baggrundsbelastning i området er ifølge DMU 13,4 kg N/ha per år. Tålegrænsen er således overskredet ved den generelle baggrundsbelastning. Merbelastning med ammoniak fra stald og lager og baggrundsbelastning vurderes dermed at overskride tålegrænsen for naturtypen.

Med baggrund i ovennævnte vurderer Hjørring Kommune, at der skal fastsættes skærpede vilkår jf. bilag 4 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Det fredede område beskyttes hermed svarende til lovens krav for et §7 område.

Det betyder, at merbelastningen maksimalt må være 0,7 kg N/ha da der ikke er kumulativ effekt fra andre ejendomme indenfor 1000 meter fra naturområdet.

Det ansøgte projekt medfører en merbelastning på 0,1 kg N/ha hvilket Hjørring Kommune vurderer som en uvæsentlig merbelastning, der ikke vil føre til en biologisk tilstandsændring af det fredede område.

A-målsatte søer

Der er ingen A-målsatte søer i nærheden af ejendommen. Nærmeste A-målsatte sø er Vandplasken, der ligger ved Kærsgård Strand, som ligger mere end 10 km fra husdyrbruget.

Vandplasken består af tidvist oversvømmede lavninger eller områder med konstant vanddække, der har status af næringsfattig sø. Området er levested for flere bilag IV-arter bl.a. spidssnudet frø, strandtudse samt markfirben, og har en overordentlig artsrig vegetation med mange karakteristiske, sjældne eller meget sjældne arter bl.a. Dværgulvefod, Mygblomst, Liden Padderokke og Pukkellæbe. Flere af disse arter har kun få voksesteder i Danmark i øvrigt.

Med henvisning til stor afstand og eksponentielt aftagende ammoniakdeposition med afstand fra kilden er det ikke fundet relevant at beregne bidrag til luftbåren ammoniakbelastning i det nævnte områder. Husdyrbrugets andel af den luftbårne ammoniakbelastning af naturtypen vil være marginal, og øget ammoniaktab som følge af udvidelsen medfører ikke nogen beregningsmæssig øget ammoniakdeposition.

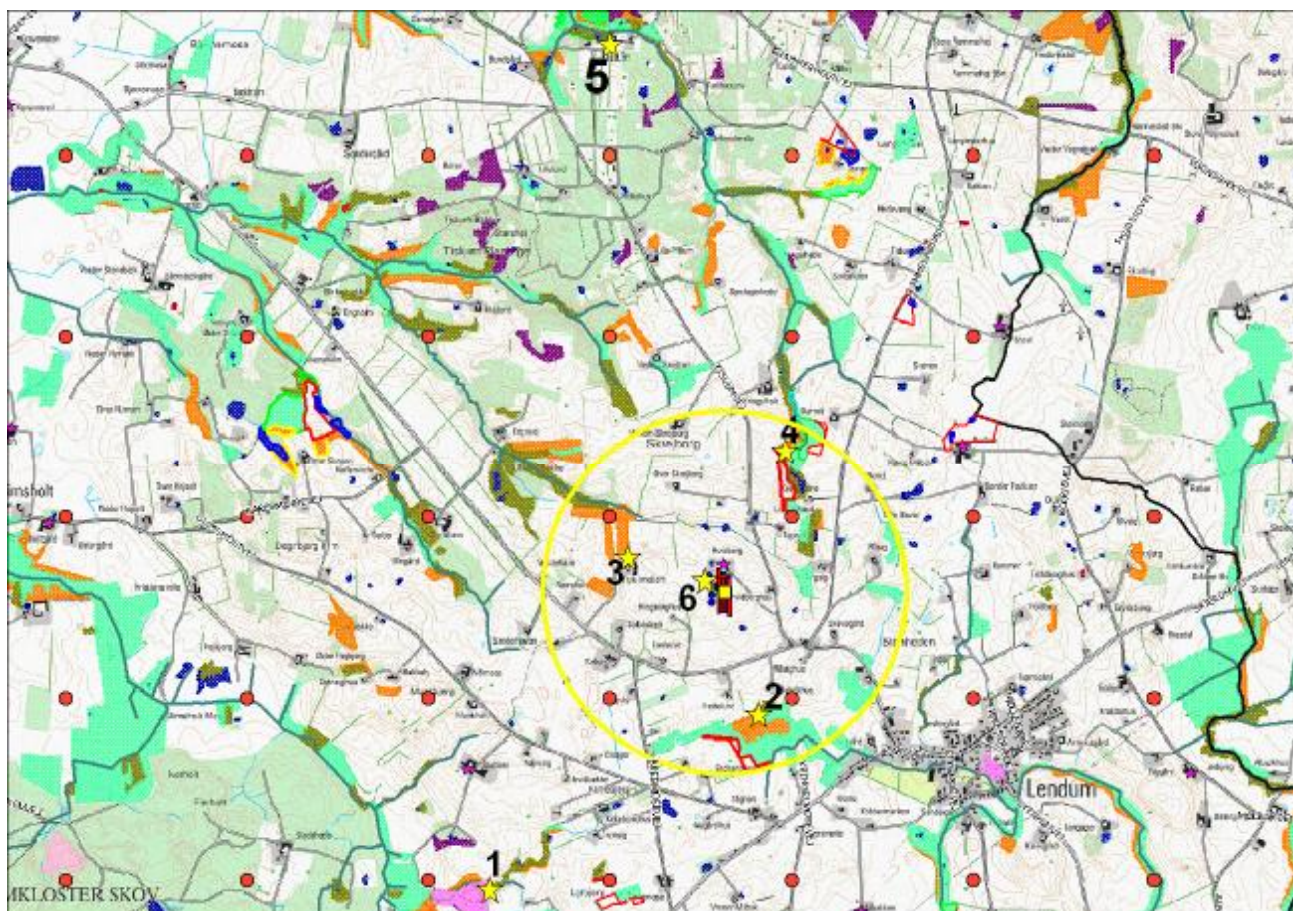
Kommunen vurderer, at husdyrbruget ikke påvirker naturtilstanden i den A-målsatte sø negativt.

Øvrige bemærkninger

Vurderingen bygger på tolkning af luftfoto, beregning af ammoniakdeposition med de bedst tilgængelige modeller fra DMU samt viden om tilstanden af konkrete naturarealer og udbredelsen af planter og dyr.

Tabel I. Beregnet merdeposition i udvalgte naturpunkter. Afstand til stald og lager er opgivet som interval for alle stalde og lager anlæg.

Naturpunkt	1	2	3	4	5	6
Naturtype	Hede/ Overdrev	§ 7 overdrev	§ 7 Overdrev	§ 3 overdrev	Natura 2000	§ 3 Sø
Målsætning	Høj	Middel	Middel	Middel	Høj	Middel
Målsætningsmetode*	A				A	
Tålegrænse (kg N/ha per år)	10,0 – 12,5	12,5 – 17,5	12,5 – 17,5	12,5 – 17,5	10,0 – 12,5	1,2 mg N l ⁻¹
Baggrundsbelastning (kg N/ha per år)	13,4	13,4	13,4	13,4	13,4	13,4
Beregnet merdeposition (kg N/ha per år)	0,1	0,3	0,7	0,3	0,0	4,6 (0,23 mg N l ⁻¹)
Tilladt merdeposition (kg N/ha per år)		0,7	0,7			0,53 mg N l ⁻¹
Samlede afsætning fra stald og lager (kg N/ha per år)					0,1	
Tilladt samlede afsætning (kg N/ha per år)					0,2	
Afstand fra staldanlæg til naturpunkt (m)	1960 - 2090	560 - 760	490 - 590	720 - 840	3000 - 3120	31 – 108
Afstand fra lageranlæg til naturpunkt (m)	1940	550 - 680	480 - 500	730 - 860	2950 - 3120	28 – 60
Omfattet af lov	Husdyr- loven Natur- beskyttel- ses-loven	Husdyr- loven Natur- beskyttel- ses-loven	Husdyr- loven Natur- beskyttel- ses-loven	Husdyr- loven Natur- beskyttel- ses-loven	Husdyr- loven Habitatdi- rektivet	Husdyr- loven Natur- beskyttel- ses-loven
Afgørelse efter lov	Husdyr- loven Natur- beskyttel- ses-loven	Husdyr- loven Natur- beskyttel- ses-loven	Husdyr- loven Natur- beskyttel- ses-loven	Husdyr- loven Natur- beskyttel- ses-loven	Husdyr- loven Habitatdi- rektivet	Husdyr- loven Natur- beskyttel- ses-loven
Besigtigede (dato)						
Planstatus	Økologisk Forbind- else Særlig Værdifuldt natur- område		Økolo- giskFor- bindelse Værdi- fuldt na- tur- område	Værdi- fuldt natur- område	Økolo- gisk Forbind- else Særlig Værdi- fuldt na- tur- område	

Figur 1. Ejendommens (gul firkant) beliggenhed i forhold til naturpunkt 1-6 (gul stjerne) og arealer beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Gul cirkel angiver 1 km radius omkring ejendommen.

Bilag 3. Detaljeret vurdering af påvirkninger af naturområder (Frederikshavn Kommune)

Frederikshavn Kommune

Rådhus Allé 100
9900 Frederikshavn

Tel.: +45 98 45 50 00

post@frederikshavn.dk

www.frederikshavn.dk

CVR-nr. 29189498

26. august 2010

Sagsnummer: 10/1320

Sagsbehandler: mine

Direkte telefon.: 9845 6371

Mail: mine@frederikshavn.dk

Hjørring Kommune

Att. Carsten Winther

Via: carsten.winther@hjoerring.dk

Ang. Høring af arealer i Frederikshavn Kommune

Hjørring Kommune anmodede i mail af 3. februar 2010 Frederikshavn Kommune om en udtalelse vedrørende udbringningsarealer hørende til husdyrbruget Tislumvej 556, sindal. Husdyrbruget har søgt om miljøgodkendelse efter Husdyrgodkendelsesloven.

Frederikshavn Kommune har vurderet, at arealerne kan indgå som udbringningsarealer i det pågældende projekt. Frederikshavn Kommune har endvidere vurderet, at der ikke er grundlag for at stille supplerende vilkår i forhold til de pågældende arealers anvendelse som udbringningsarealer.

Uddybende vurdering

Påvirkninger af søer og vandløb

Der er ikke stærkt skrånende arealer ned mod vandløb inden for udbringningsarealerne. Erosion af udbragt husdyrgødning til vandløbene vurderes ikke at udgøre en risiko, under forudsætning af at de lovpligtige bræmmer på min. 2 m i henhold til Vandløbslovens § 69 opretholdes.

Kvælstof og fosfor til fjord & hav

I det konkrete projekt anvendes sædskifte S4. Kravet til N-udvaskning er dermed overholdt. Det skal sikres at der stilles vilkår vedrørende sædskifte i miljøgodkendelsen.

Med hensyn til fosfor udbringes der ifølge ansøgningen 31,1 kg P/ha i gennemsnit. Med sædskiftet S4 fjernes der i gennemsnit 21,1 kg P/ha. Der er således et fosforoverskud på arealerne på gennemsnitlig 10,0 kg P/ha/år. Som tidligere nævnt er der ingen af arealerne der ligger i opland til fosforfølsomt Natura2000 område.

Hovedparten af arealerne afvander via Sæby Å til Kattegat. På grund af strømforholdene i Kattegat, vurderer kommunen, at der sker en udpræget opblanding af vandene og at der derfor generelt skal foretages en vurdering efter habitatdirektivet for projektets eventuelle påvirkning af de marine Natura 2000-områder i Kattegat.

Udpegningsgrundlaget for Natura2000-områderne i Kattegat er bl.a. arter af sæl, odder, terner og trækfugle samt forskellige marine naturtyper. Det er vurderet af miljøcenter Aalborg, at en forøget næringsstofbelastning kan mindske fødegrundlaget i form af fisk, snegle, muslinger, krebsdyr, bundvegetation m.v. for de pågældende arter. Det er endvidere vurderet, at ændringer i næringsstofindholdet kan ændre artssammensætningen, størrelse og udbredelse af bundflora og -fauna i en række af de marine naturtyper der indgår i udpegningsgrundlaget.

Ifølge basisanalyserne er det usikkert om effekterne af vandmiljøplanerne I-III vil sikre Natura 2000-områderne i Kattegat en gunstig bevaringsstatus.

Husdyrlovens fastlæggelse af nitrat- og fosforklasser, sikrer de oplande, hvor der er størst risiko for kvælstof- og fosforbelastning til sårbare recipienter.

Basisanalyserne indgår som eksisterende viden i det grundlag husdyrlovens nitrat- og fosforklasser bygger på. Kommunen har ikke yderligere viden om sårbarheden af Kattegat, som giver anledning til at vurdere, at det aktuelle opland har en væsentlig større sårbarhed, end forudsat ved fastlæggelsen af husdyrlovens beskyttelsesniveauer.

Det vurderes, at projektet ikke i sig selv kan give anledning til væsentlig påvirkning af det marine Natura2000 område.

Med hensyn til kumulativ effekt har der ifølge Analyse af jordbrugserhvervene 2009 (Statsforvaltningen Nordjylland) i de pågældende oplande været uændret eller meget svagt stigende udvikling i dyretryk i perioden 2001-2006. Der er dermed ikke grund til at antage at anvendelse af de pågældende arealer i sammenhæng med andre projekter kan påvirke de marine Natura2000 områder væsentligt.

Det er Frederikshavn kommunes samlede vurdering, at projektets udledning af kvælstof og fosfor til Kattegat hverken i sig selv eller sammen med andre kilder og projekter i området vil have en væsentlig indvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000 områderne i Kattegat.

Kvælstof til grundvand

Der er ikke overlap mellem bedriftens udbringningsarealer og nitratfølsomme indvindingsområder. Ligeledes er der ingen udbringningsarealer i indvindingsopland til vandværker.

Dele af udbringningsarealerne svarende til ca. 34,4 ha ligger inden for nitratfølsomt indvindingsområde. Der er ingen arealer i områder med udarbejdet indsatsplan.

I henhold til bilag 3 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug kan der ikke tillades en merbelastning i form af nitrat fra rodzonen når udvaskningen overstiger 50 mg nitrat/l i ansøgt drift. Det fremgår af IT-ansøgningen (skema-nr 15432), at der er en udvaskning fra arealerne: mark nr. 4-0, 4-1, 5-0, 6-0, 6-1 og 10-01 på 67 mg samt fra arealerne: 86-0, 90-0, 91-0, 93-0, 94-0 95-0 og 129-0 på 86 mg nitrat i ansøgt drift. I forhold til nudrift er der tale om en uændret udvaskning og kravet om ingen merudvaskning er dermed overholdt..

Beregninger viser, at dette er overholdt i det konkrete projekt med sædskifte S4. Samlet konkluderer kommunen, at den ansøgte produktion, med de stillede vilkår, ikke vil udgøre en væsentlig risiko for forurening med nitrat af grundvandsforekomsterne i området.

Vurdering i forhold til §3-arealer, Natura2000 samt Bilag II og -IV arter

AREALER

Ejendommens udbringningsarealer ligger i områder, der er udpeget som hhv. jordbrugsområde og naturområde.

Økologisk forbindelse

En mindre del af udbringningsarealerne i Frederikshavn Kommune ligger indenfor tørre og våde økologiske forbindelser.

Da arealanvendelsen ikke ændres væsentligt, medfører udvidelsen af husdyrbruget ikke forringelser af levesteder eller spredningsmuligheder for planter eller dyr i relation til områdets funktion som økologisk forbindelse.

Arealer beskyttet efter naturbeskyttelsesloven §3

Der forekommer overlap mellem udbringningsarealerne 12-0, 13-0, 14-0 og 17-0 og mindre §3-mose områder. Der forekommer overlap mellem udbringningsarealerne 23-0, 41-0 og 130-0 (nordlig del) og mindre §3-eng områder. Der forekommer overlap mellem udbringningsarealerne 93-0 og 129-0 og mindre §3-overdrevs områder. På baggrund af analyse af luftfotos fra år 1992-2008 vurderer Frederikshavn Kommune, at der er tale om fejl i §3 registreringen de pågældende steder. §3 registreringerne ændres/forskydes så de følger markgrænserne på luftfotos fra 1992. Herefter er der ikke overlap mellem de nævnte udbringningsarealer og de §3 registrerede områder.

Der forekommer overlap mellem udbringningsarealet 32-0 og en §3-sø. På baggrund af analyse af luftfotos fra år 1992-2008 vurderer Frederikshavn Kommune, at der er tale om en fejl i §3 registreringen det pågældende sted. Søen afregistreres. Herefter er der ikke overlap mellem det nævnte udbringningsareal og de §3 registrerede søer i området.

Der forekommer overlap mellem udbringningsareal 201-0 og et §3-eng område. Det pågældende udbringningsareal indgår i §16 ansøgningen på Rønbrovej 14 og skal dermed udtages af denne ansøgning på Tislumvej 556. Frederikshavn Kommune er ikke umiddelbart indstillet på at afregistrere §3 områderne. I 1998 og 2003 har Nordjyllands Amt fastholdt §3 registreringerne og Frederikshavn Kommune agter at følge denne praksis.

Udbringningsarealer der skråner/støder op til beskyttet natur:

En række af udbringningsarealerne ligger umiddelbart op ad beskyttede naturarealer. Frederikshavn Kommune har vurderet, at en fortsættelse af den hidtidige drift på de omkringliggende udbringningsarealer ikke vil medføre tilstandsændring af naturarealerne.

Randpåvirkning som følge af sprøjtning og gødskning af de beskyttede arealer, der grænser op til udbringningsarealerne ses allerede i dag, og vil ikke ændres med det påtænkte projekt.

Natura 2000 områder

Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde (habitatområde nr. 14 Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord samt fuglebeskyttelsesområde nr. 2 Ålborg Bugt, nordlige del) ligger omkring 1.100 m sydvest for det nærmeste udbringningsareal. Udpegningsgrundlaget for området er:

<p><i>Naturtyper:</i></p> <p>Sandbanke (1110)</p> <p>Flodmunding (1130)</p> <p>Vadeflade (1140)</p> <p>*Lagune (1150)</p> <p>Bugt (1160)</p> <p>Strandvold med enårige planter (1210)</p> <p>Enårig strandengsvegetation (1310)</p> <p>Strandeng (1330)</p> <p>Forklit (2110)</p>	<p>*Surt overdrev (6230)</p> <p>Tidvis våd eng (6410)</p> <p>Rigkær (7230)</p> <p>Bøg på mor (9110)</p> <p><i>Arter:</i></p> <p>Havlampret (1095)</p> <p>Flodlampret (1099)</p> <p>Stavsild (1103)</p> <p>Odder (1355)</p>
---	--

Hvid klit (2120)	Spættet sæl (1365)
*Grå/grøn klit (2130)	Mygblomst (1903)
*Klithede (2140)	
Grårisklit (2170)	<i>Fugle:</i>
Skovklit (2180)	Knopsvane (T)
Klitlavning (2190)	Sangsvane (T)
*Enebærklit (2250)	Pibesvane (T)
Kransnålalge-sø (3140)	Lysbuget knortegåd (T)
Næringsrig sø (3150)	Gravand (T)
Brunvandet sø (3160)	Bjergand (T)
Vandløb(3260)	Ederfugl (T)
Tør hede (4030)	Sortand (T)
Enekrat (5130)	Fløjlsand (T)
*Tørt kalksandsoverdrev (6120)	Hvinand (T)
Kalkoverdrev (6210)	Stor skallesluger (T)
Bøg på muld (9130)	Klyde (Y)
Ege-blandskov (9160)	Hjejle (T)
Stilkege-krat (9190)	Fjordterne (Y)
*Skovbevokset tørvemose (91D0)	Havterne (Y)
*Elle- og askeskov (91E0)	Dværgterne (Y)

Grundet afstanden vurderer Frederikshavn Kommune at belastningen fra udbringningsarealerne ikke vil betyde en forringelse af naturtyper og arter indenfor det internationale beskyttelsesområde.

Habitatdirektivet, bilag IV-arter

En række dyr omfattet af habitatdirektivets bilag IV kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på egnen omkring udbringningsarealerne. På baggrund af faglig rapport nr. 322 fra DMU samt øvrig kendskab til områder vurderes umiddelbart, at det kunne være:

Strandtudse

Yngler i temporære lysåbne vandsamlinger og raster på åbne arealer med ingen eller meget lav bevoksning, eks. strandenge. Det er væsentligt at fødesøgningsområdet ligger umiddelbart op til yngleområdet.

Løgfrø

Yngler i lysåbne vådområder eller vådområder med lysåbne og forholdsvis lavvandede partier. Raster især på arealer med løs sandet overjord og hvor der er partier med lav vegetation, bare sandflader eller bar muldjord hvor den kan grave sig ned.

Spidssnudet Frø

Yngler og raster ved vandhuller omgivet af fugtige områder, enge og moser. Arten tilgodeses bl.a. ved at bevare, samt skabe sammenhæng mellem, §3 beskyttede eng- og mosearealer.

Markfirben

Yngler og raster især på solvendte skrånninger med løs jord, sparsom bevoksning (lave urter eller løst dække af græs) og enkelte partier med lave buske. Anvender linieformede terrænelementer, eks. diger, som spredningskorridorer.

Odder

Yngler og raster i tilknytning til vådområder og knytter sig primært til uforstyrrede moser, skov og krat. Arten tilgodeses bl.a. ved at bevare uforstyrrede områder samt sikre sammenhæng mellem naturområder.

Dværgflagermus

Knyttet til frodige løvskove, hule og revnede træer samt ydre og indre skovbryn.

Skimmelflagermus

Knyttet til huse. Jager ofte de insekter, der tiltrækkes af kraftige vejlamper.

Sydflagermus

Knyttet til huse. Jager især sit bytte langs skovkanter og ved blomstrende træer og buske.

Langøret Flagermus

Knyttet til åbne bygninger, eks. lader. Lever i varieret landskab med haver, små løvskove, parker osv.

Brunflagermus

Knyttet til hule træer samt gamle løvskove og mindre grupper af træer i det åbne land. Jager over åbent agerland samt omkring skovbryn og ældre træer.

Vandflagermus

Knyttet til hule og sprækkede træer samt kalkgruber. Jager primært over åbne vandområder, søer og større vandløb.

For flere af flagermusarterne er det vigtigt at bevare gamle hule og revnede træer, løvskove samt ydre og indre skovbryn.

Udvidelsen vurderes at have en neutral effekt for de nævnte arter. Dette tilskrives, at udvidelsen vurderes ikke at medføre nogen ændring i naturtilstanden af nærliggende naturarealer. Potentiel forekomst i området af de nævnte bilag IV-arter vurderes knyttet til områdets beskyttede naturarealer, småskove, vandløb, sten- og jorddiger og udyrkede arealer i øvrigt.

Habitatdirektivet, bilag II arter

Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde (se ovenfor) ligger omkring 1.100 m sydvest for det nærmeste udbringningsareal.

Frederikshavn Kommune har ikke kendskab til fund af bilag II arter i området og vurderer at udvidelsen vil have en neutral effekt på bilag II arter indenfor Natura 2000 området.

Fredninger

Ingen udbringningsarealer ligger indenfor fredede områder.

Beskyttede diger

Vær opmærksom på beskyttede diger i kanten af markerne 69-3, 90-0, 130-0, 201-0 og 203-0.

Kommunens samlede vurdering

Kommunen vurderer, på grundlag af ovenstående, at anvendelse af arealerne som udbringningsarealer ikke vil føre til en tilstandsændring på naturarealer beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens §3. Det gælder dog stadig at der er et §3 overlap på mark 201-0 i forbindelse med §16 sagen på Rønbrovej 14.

Anvendelsen af arealerne vil heller ikke have en negativ effekt på områdets funktion som økologisk forbindelse eller på bilag IV-arter.

Arealanvendelsen vurderes desuden at have en neutral effekt på de arter og naturtyper, der er på udpegningsgrundlaget for det nærmeste Natura 2000 område og på bilag II arter.

Såfremt du har spørgsmål/bemærkninger er du velkommen til at kontakte undertegnede på telefon 9845 6371 eller mail mj@frederikshavn.dk

Med venlig hilsen

Michael Møller Nielsen
Myndighedsafdelingen

Bilag 4. Notat om Standardsædskifter og referencesædskifter

Uddrag af Miljøstyrelsens Notat om Sædskifter og referencesædskifter af 27.06.07

Svine- og plante-sædskifter:			Vinterkorn	Lovpligtige efterafgrøder	Vårkorn	Æfter (0 - 10%)	Vinterraps	Frøafgrøder	Sukkerroer	Kartofler	I alt	Udvasknings- indeks	Efterafgrøde- grundareal	Maksimalt areal med efterafgrøder
S1	6% efterafgr.	Typisk lerbord (> JB4)	54	6	15	5	20				100	96	100	20
S2	10% efterafgr.		50	10	15	5	20				100	93	100	20
S3	6% efterafgr.	Typisk sandjord (JB1-4)	44	6	35	5	10				100	100	100	40
S4	10% efterafgr.		40	10	35	5	10				100	98	100	40
S5	6% efterafgr.	Med frøavl	40	5	25	5	10	15			100	89	85	30
S6	10% efterafgr.		36	9	25	5	10	15			100	86	85	30
S7	6% efterafgr.	Med roer	35	5	35	5			20		100	90	80	40
S8	10% efterafgr.		32	8	35	5			20		100	88	80	40
S9	6% efterafgr.	Med frøavl og roer	35	5	35	5		10	10		100	89	80	40
S10	10% efterafgr.		32	8	35	5		10	10		100	88	80	40
S11	6% efterafgr.	Med kartofler	20	5	35	5	10			25	100	97	75	40
S12	10% efterafgr.		17	8	35	5	10			25	100	96	75	40
S13	100% vinterafgrøder		85				15				100	102		
S14			80				20				100	100		
S15			75				25				100	99		
S16			70				30				100	97		

Bilag 5. Udpegningsgrundlag for habitatområde nr. 4

I forhold til udpegningsgrundlagene for de berørte områder vurderes følgende at kunne blive påvirket af en øget tilførsel af kvælstof.

Odder, Havlampret, gråsæl og spættet sæl

- Fødegrundlaget (fisk) kan mindskes som følge af iltvind i havet – for odder kan øget uklarhed i Elling å forringe fødesøgningseffektiviteten og havlamprettens gydepladser kan forringes af store mængder næringsstoffer (alger).

Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand, mudder- og sandflader blottet ved ebbe, større lavvandede bugter og vige, vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter der koloniserer mudder og sand:

- Ændringer i næringsstofindhold kan ændre artssammensætningen samt tæthed og udstrækning af bundflora og bundfauna og dermed tilstanden af naturtypen.

Ynglende liste I-arter:

- Splitterne, havterne, fjordterne, tejst: Fødegrundlaget (fisk) kan mindskes som følge af iltvind.

Udpegningsgrundlagene**EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 11**

Hirsholmene

SPA 11 Hirsholmene			
Splitterne		Y	
Fjordterne		Y	
Havterne		Y	
	Tejst	Y	T

EF-Habitatområde nr. 4

Hirsholmene, havet vest herfor og Ellinge Ås udløb

Nr.	Habitatområde	Kode	Udpegningsgrundlag
4	Hirsholmene, havet vest herfor og Ellinge Ås Udløb	1065	Hedepletvinge (<i>Euphydryas aurinia</i>)
		1095	Havlampret (<i>Petromyzon marinus</i>)
		1355	Odder (<i>Lutra lutra</i>)
		1364	Gråsæl (<i>Halichoerus grypus</i>)
		1365	Spættet sæl (<i>Phoca vitulina</i>)
		1110	Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
		1170	Rev
		1180	Boblerev
		1210	Enårig vegetation på stenede strandvolde
		1220	Flerårig vegetation på stenede strande
		1310	Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand
		1330	Strandenge
		2110	Forstrand og begyndende klitdannelser
		2120	Hvide klitter og vandremiler
		2130	Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)
		2170	Kystklitter med gråris
		2190	Fugtige klitlavninger
3260	Vandløb med vandplanter		

Ramsarområde nr. 8

Hirsholmene

R8	Hirsholmene	3697 ha
----	-------------	---------

Bilag 6. Udpegningsgrundlag for habitatområde nr. 14**Natura 2000-områder i Kattegat, Ålborg Bugt nordlige del**

I forhold til udpegningsgrundlagene for de berørte områder vurderes følgende at kunne blive påvirket af en øget tilførsel af kvælstof og fosfor.

Odder og spættet sæl

- Fødegrundlaget (fisk) kan mindskes som følge af iltsvind.

Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand, mudder- og sandflader blottet ved ebbe, større lavvandede bugter og vige, vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter der koloniserer mudder og sand:

- Ændringer i næringsstofindhold kan ændre artssammensætningen og størrelse og udbredelse af bundflora og bundfauna og dermed tilstanden af naturtypen.

Ynglende liste I-arter:

- Splitterne, havterne, dværgterne: Fødegrundlaget (fisk) kan mindskes som følge af øget kvælstoftilførsel og iltsvind.

Trækfugle:

- Ederfugl, sortand, fløjsand, bjergand: Fødegrundlaget (primært snegle og muslinger) kan mindskes som følge af iltsvind.
- Gravand: Fødegrundlaget (dyndsnegle på mudder- og sandflader) kan mindskes som følge af tilgroning eller iltsvind.
- Hjejle og almindelig Ryle: Fødegrundlaget (krebsdyr på lavt vand) kan mindskes som følge af iltsvind.
- Sangsvane, pibesvane, lysbuget knortegås: Fødegrundlaget (bundvegetation) kan mindskes som følge af iltsvind og skygning.

Udpegningsgrundlagene**EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 2**

Ålborg Bugt, nordlige del

SPA 2 Ålborg Bugt, nordlige del			
Pibesvane			T
Sangsvane			T
Hjejle			T
Almindelig ryle		Y	T
Splitterne		Y	
Havterne		Y	
Dværgterne		Y	
	Lysbuget knortegås		T
	Gravand		T
	Bjergand		T
	Ederfugl		T
	Sortand		T
	Fløjsand		T

EF-Habitatområde nr. 14

Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord

Nr.	Habitatområde	Kode	Udpegningsgrundlag
14	Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord	1095	Havlampret (<i>Petromyzon marinus</i>)
		1099	Flodlampret (<i>Lampetra fluviatilis</i>)
		1103	Stavsild (<i>Alosa fallax</i>)
		1355	Odder (<i>Lutra lutra</i>)
		1365	Spættet sæl (<i>Phoca vitulina</i>)
		1903	Mygblomst (<i>Liparis loeselii</i>)
		1110	Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
		1130	Flodmundinger
		1140	Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
		1150	*Kystlaguner og strandsøer
		1160	Større lavvandede bugter og vige
		1210	Enårig vegetation på stenede strandvolde
		1310	Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand
		1330	Strandenge
		2110	Forstrand og begyndende klitdannelser
		2120	Hvide klitter og vandremiler
		2130	*Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)
		2140	*Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)
		2180	Kystklitter med selvsåede bestande af hjemmehørende træarter
		2190	Fugtige klitlavninger
		2250	*Kystklitter med enebær
		3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
		4030	Tørre dværgbusksamfund (heder)
		5130	Enekrat på heder, overdrev eller skrænter
		6120	*Meget tør overdrevs- eller skræntvegetation på kalkholdigt sand
		6210	Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (*vigtige orki-délokalteter)
		6230	*Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
		7230	Rigkær
		9110	Bøgeskove på morbund uden kristtorn
		9130	Bøgeskove på muldbund
		9160	Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund
		9190	Stilkegeskove og krat på mager sur bund
		91E0	*Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld